

Plan wynikowy „Zrozumieć przeszłość” do historii dla klasy 4 liceum ogólnokształcącego i technikum – zakres rozszerzony

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:
I. II wojna światowa			
Napaść III Rzeszy na Polskę	<ul style="list-style-type: none"> • Plany wojenne Rzeczypospolitej • Armia polska • Niemieckie plany wojny błyskawicznej • Wybuch wojny • Bitwa graniczna • Utrata linii wielkich rzek • Bitwa nad Bzurą • Postawa aliantów 	<p>– stosuje pojęcia: <i>plan operacyjny „Zachód”, wojna błyskawiczna (Blitzkrieg), bitwa graniczna, dziwna wojna (wojna siedząca), dywersja, V kolumna</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: atak III Rzeszy na Polskę (1 IX 1939), bitwę graniczną (1–3 IX 1939), bitwy pod Mokrą (1 IX 1939) i pod Mławą (1–3 IX 1939), wypowiedzenie wojny Niemcom przez Wielką Brytanię i Francję (3 IX 1939)</p> <p>– lokalizuje w czasie i przestrzeni: obronę polskiej placówki wojskowej na Westerplatte (1–7 IX 1939), miejsca głównych walk podczas bitwy granicznej, bitwy pod Wizną (8–10 IX 1939) i nad Bzurą (9–22 IX 1939)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni główne kierunki natarcia wojsk niemieckich na Polskę</p> <p>– identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego, Winstona Churchilla, Edwarda Rydza-Śmigłego, Władysława Raginisa</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała wojna błyskawiczna</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał plan operacyjny „Zachód”</p> <p>– przedstawia stan organizacji i uzbrojenia polskiej armii w przededniu II wojny światowej</p> <p>– przedstawia wydarzenia, które rozpoczęły II wojnę światową</p> <p>– omawia przebieg tzw. bitwy granicznej</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla społeczeństwa polskiego miała obrona Westerplatte</p> <p>– wymienia kluczowe bitwy wojny obronnej Polski i wyjaśnia ich znaczenie dla kampanii wrześniowej</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>operacja „Fall Weiss”, prowokacja gliwicka</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: prowokację gliwicką (31 VIII 1939), szarżę pod Krojantami (1 IX 1939), „krwawą niedzielę” w Bydgoszczy (3 IX 1939), tajną konferencję w Abbeville (12 IX 1939)</p> <p>– lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwy pod Piotrkowem Trybunalskim i Tomaszowem Mazowieckim (4–7 IX 1939)</p> <p>– identyfikuje postacie: Franciszka Dąbrowskiego, Heinza Guderiana, Reinharda Heydricha, Juliusza Rómmla, Antoniego Szyllinga, Tadeusza Kutrzeby, Neville’a Chamberlaina, Waleriana Czumy</p> <p>– przedstawia sytuację międzynarodową Polski przed wybuchem wojny</p> <p>– charakteryzuje polski plan wojny z Niemcami</p> <p>– omawia taktyczne założenia „Fall Weiss”</p> <p>– porównuje stosunek sił i uzbrojenia armii polskiej i niemieckiej</p> <p>– przedstawia działania dywersyjne przeprowadzone przez Niemców przed wybuchem wojny</p> <p>– omawia okoliczności, w jakich doszło do bitwy nad Bzurą</p> <p>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach wojska polskie utraciły linię wielkich rzek</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla dalszej walki miała utrata linii wielkich rzek przez wojska polskie</p>

		<p>– wyjaśnia przyczyny sukcesów wojsk niemieckich w walce z Polakami</p>	<p>– omawia politykę sojuszników Polski w czasie trwania wojny obronnej</p> <p>– ocenia polską koncepcję obrony w 1939 r.</p> <p>– ocenia postawę polskich żołnierzy w walce z siłami III Rzeszy</p> <p>– ocenia postawę Wielkiej Brytanii i Francji wobec wojny obronnej Polski</p> <p>– ocenia postawę naczelnego dowództwa i polskich władz w czasie wojny obronnej</p>
<p>Agresja sowiecka i koniec walk</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sytuacja militarna w połowie września • Atak wojsk sowieckich • Ewakuacja polskich władz • Walki z Armią Czerwoną • Ostatnie walki • Bilans września 	<p>– lokalizuje w czasie: agresję ZSRS na Polskę (17 IX 1939), ewakuację władz polskich do Rumunii (17/18 IX 1939)</p> <p>– lokalizuje w czasie i przestrzeni: obronę Wizny (7–10 IX 1939), obronę Warszawy (8–28 IX 1939), bitwę pod Kockiem (2–6 X 1939)</p> <p>– identyfikuje postacie: Ignacego Mościckiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego, Franciszka Kleeberga, Władysława Raginisa</p> <p>– określa, jakie wspólne cele łączyły Niemcy i ZSRR w 1939 r.</p> <p>– omawia przebieg walk wojsk polskich z Armią Czerwoną</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla przebiegu walk we wrześniu 1939 r. miała obrona Warszawy</p> <p>– przedstawia postawę wojsk niemieckich i sowieckich wobec polskich jeńców i ludności cywilnej</p> <p>– omawia przyczyny klęski wojsk polskich w walkach we wrześniu 1939 r.</p> <p>– przedstawia bilans wojny obronnej Polski</p>	<p>– stosuje pojęcie <i>przedmoście rumuńskie</i></p> <p>– lokalizuje w czasie decyzję władz polskich o opuszczeniu Warszawy (6/7 IX 1939)</p> <p>– lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę o Kępę Oksywską (1–19 IX 1939), obronę Lwowa (12–22 IX 1939), obronę Grodna (20–22 IX 1939), bitwę pod Tomaszowem Lubelskim (17–26 IX 1939), bitwę pod Szackiem (28–29 IX 1939), kapitulację Helu (2 X 1939)</p> <p>– identyfikuje postacie: Juliusza Rómmla, Józefa Unruga, Stanisława Dąbka, Wacława Grzybowskiego, Nikodema Sulika, Wilhelma Orlika-Rückemanna, Tadeusza Piskora, Czesława Langnera, Zbigniewa Przybyszewskiego, Wacława Jana Przeździeckiego</p> <p>– omawia główne założenia koncepcji przedmościa rumuńskiego</p> <p>– wyjaśnia, jakie wydarzenia zadecydowały o opuszczeniu kraju przez polskie władze</p> <p>– wyjaśnia, jakich argumentów użył Stalin, aby uzasadnić wkroczenie jego wojsk na terytorium Polski</p> <p>– charakteryzuje postawę Naczelnego Dowództwa i polskich władz w czasie wojny obronnej</p> <p>– ocenia postawę Naczelnego Dowództwa i polskich władz w czasie wojny obronnej</p> <p>– ocenia kampanię wrześniową</p>

<p>Ekspansja Hitlera i Stalina</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka ZSRS w latach 1939–1941 • Zajęcie krajów nadbałtyckich • Atak Niemiec na kraje skandynawskie • Sytuacja w Europie Zachodniej • Agresja niemiecka na Francję • Bitwa o Anglię • Wojna na Bałkanach 	<p>– stosuje pojęcia: <i>dziwna wojna, wojna zimowa, Linia Maginota, Komitet Wolnej Francji, kolaboracja, Państwo Francuskie (Państwo Vichy), bitwa o Anglię</i></p> <p>– lokalizuje w czasie początek tzw. dziwnej wojny (3 IX 1939), wojnę zimową (30 XI 1939–12 III 1940), agresję III Rzeszy na Danię i Norwegię (9 IV 1940), atak III Rzeszy na Francję (10 V 1940), początek bitwy o Anglię (10 VII 1940), zajęcie krajów nadbałtyckich przez ZSRS (VII 1940), atak Włoch na Grecję (28 X 1940), atak Niemiec na Jugosławię i Grecję (6 IV 1941)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni kraje zajęte przez ZSRS i III Rzeszę w 1940 r.</p> <p>– identyfikuje postacie: Charles’a de Gaulle’a, Winstona Churchilla, Vidkuna Quislinga, Philippe’a Pétaina</p> <p>– przedstawia przebieg i skutki wojny zimowej</p> <p>– omawia przyczyny i skutki ekspansji III Rzeszy na państwa skandynawskie</p> <p>– charakteryzuje przebieg ekspansji III Rzeszy na państwa skandynawskie</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki ofensywy niemieckiej w Europie Zachodniej</p> <p>– omawia przebieg niemieckiej agresji na Francję i jej skutki</p> <p>– przedstawia przebieg bitwy o Anglię</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla losów II wojny światowej miała bitwa o Anglię</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>Linia Mannerheima, operacja „Fall Gelb”, operacja „Seelöwe”, operacja „Dynamo”, Niezależne Państwo Chorwackie, ustasze</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: kapitulację Belgii i Holandii (V 1940), wkroczenie Niemców do Paryża (VI 1940), przyłączenie się Włoch do wojny z Francją (10 VI 1940), podpisanie rozejmu Francji z Niemcami (22 VI 1940)</p> <p>– identyfikuje postacie: Ericha von Mansteina, Ante Pavelića, Hugh’a Dowdinga, Dusana Simovića</p> <p>– omawia cele polityki ZSRS po agresji na Polskę w 1939 r.</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób doszło do zajęcia krajów nadbałtyckich przez ZSRS</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w niemieckiej agresji na Norwegię odegrał Vidkun Quisling</p> <p>– przedstawia sytuację militarną Francji i Wielkiej Brytanii po rozpoczęciu II wojny światowej</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę odegrała działalność Komitetu Wolnej Francji</p> <p>– wymienia czynniki, które zadecydowały o klęsce wojsk francuskich w starciu z III Rzeszą</p> <p>– wyjaśnia, co dawało przewagę Wielkiej Brytanii w powietrznym starciu z Niemcami po kapitulacji Francji</p> <p>– omawia działania wojenne na Bałkanach</p> <p>– ocenia, jakie znaczenie miała porażka Niemiec w bitwie o Anglię</p> <p>– ocenia postawy narodów walczących z ekspansją niemiecką</p>
<p>Atak III Rzeszy na ZSRS</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Geneza wojny niemiecko-sowieckiej • Wybuch wojny • Ofensywa na Moskwę 	<p>– stosuje pojęcia: <i>operacja „Barbarossa”, wielka wojna ojczyźniana</i></p> <p>– lokalizuje w czasie wybuch wojny niemiecko-sowieckiej (22 VI 1941)</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>operacja „Fall Blau”, operacja „Uran”</i></p> <p>– identyfikuje postać Wasilija Czujkowa</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Oblężenie Leningradu • Bitwa pod Stalingradem 	<p>– lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Moskwą (XI–XII 1941), blokadę Leningradu (IX 1941–I 1944), bitwę pod Stalingradem (19 XI 1942–2 II 1943)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni tereny ZSRS, które zostały zajęte przez armię niemiecką latem 1941 r.</p> <p>– identyfikuje postacie: Georgija Żukowa, Friedricha von Paulusa</p> <p>– opisuje przyczyny ataku III Rzeszy na ZSRS</p> <p>– omawia strategiczne założenia operacji „Barbarossa”</p> <p>– przedstawia realizację planu „Barbarossa”</p> <p>– wskazuje przelomowe wydarzenia w przebiegu wojny niemiecko-sowieckiej</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób Niemcy traktowali sowieckich jeńców</p> <p>– przedstawia znaczenie bitwy stalingradzkiej dla losów II wojny światowej</p>	<p>– porównuje siły niemieckie i sowieckie w przededniu wybuchu wojny</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego nie powiódł się niemiecki plan wojny błyskawicznej w 1941 r.</p> <p>– przedstawia sytuację na froncie wschodnim w II połowie 1941 r.</p> <p>– omawia strategiczne plany wojsk niemieckich w 1942 r.</p> <p>– opisuje działania wojenne na froncie wschodnim w 1942 r.</p> <p>– omawia przyczyny klęski wojsk niemieckich w bitwie pod Moskwą</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała blokada Leningradu i w jaki sposób mieszkańcom miasta udało się ją przetrzymać</p> <p>– omawia przebieg bitwy stalingradzkiej</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ na postawę żołnierzy sowieckich miały zbrodnie popełniane przez Wehrmacht</p> <p>– ocenia znaczenie wojny niemiecko-sowieckiej dla losów II wojny światowej</p>
Wojna poza Europą	<ul style="list-style-type: none"> • Wojna w Afryce • Zakończenie walk w Afryce • Bitwa o Atlantyk • Daleki Wschód na początku wojny • Atak na Pearl Harbor • Ekspansja japońska • Koniec japońskich sukcesów 	<p>– stosuje pojęcia: <i>taktyka wilczych stad</i>, <i>Afrika Korps</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: bitwę o Atlantyk (IX 1939–V 1945), zawarcie paktu trzech (IX 1940), japoński atak na Pearl Harbor (7 XII 1941), kapitulację wojsk Osi w Afryce Północnej (13 V 1943)</p> <p>– lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę na Morzu Koralowym (4–8 V 1942), bitwę o Midway (4 VI 1942), II bitwę pod El-Alamejn (X–XI 1942)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni kraje Afryki Północnej, w których prowadzono działania wojenne podczas II wojny światowej</p>	<p>– stosuje pojęcie operacja „Torch”</p> <p>– lokalizuje w czasie: przejście kontroli nad Indochinami przez Japończyków (1940–1941), zajęcie przez Japończyków Holenderskich Indii Wschodnich (II–III 1942), operację „Torch” (XI 1942), bitwę o przełęcz Kasserine (II 1943)</p> <p>– lokalizuje w czasie i przestrzeni: zdobycie Tobruku przez Niemcy (V 1942), I bitwę pod El-Alamejn (VII 1942)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni rejony świata, w których pływały niemieckie U-Booty</p>

		<p>– identyfikuje postacie: Erwina Rommla, Franklina Delano Roosevelta, Bernarda Montgomery’ego, Dwighta Eisenhowera</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała taktyka wilczych stad</p> <p>– przedstawia zmagania na Oceanie Atlantyckim pomiędzy flotą aliantów a niemiecką</p> <p>– wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej</p> <p>– opisuje przebieg walk w Afryce w latach 1940–1942</p> <p>– wymienia przyczyny japońskiej ekspansji na Pacyfiku</p> <p>– przedstawia okoliczności ataku Japonii na USA</p> <p>– omawia przebieg walk amerykańsko-japońskich na Pacyfiku w 1942 r.</p>	<p>– identyfikuje postacie: Ericha Raedera, Karla Dönitza, Hajle Sellasjego, Czang Kaj-szeka, Hirohito, Isoroku Yamamoto, Hideki Tōjō, Chestera Nimitza</p> <p>– wyjaśnia, z czego wynikała przewaga brytyjskiej marynarki wojennej nad włoską</p> <p>– wymienia zmiany, jakie w sposobie walki i uzbrojeniu zastosowali alianci, walcząc z niemieckimi okrętami wojennymi</p> <p>– omawia plany ekspansji faszystowskich Włoch w Afryce Północnej i ich realizację</p> <p>– przedstawia okoliczności włączenia się Niemiec w działania zbrojne w Afryce Północnej</p> <p>– omawia okoliczności zakończenia walk w Afryce Północnej</p> <p>– przedstawia japońską ekspansję w Azji Południowo-Wschodniej i jej konsekwencje</p> <p>– ocenia skutki zaangażowania się USA w działania wojenne</p>
Polityka okupacyjna III Rzeszy	<ul style="list-style-type: none"> • Polityka rasowa Hitlera • Nowy porządek na podbitych terenach • Europa Zachodnia i Skandynawia • Okupacja Europy Wschodniej • Kolaboracja we wschodniej Europie • Niemieckie nazistowskie obozy koncentracyjne • Ruch oporu w okupowanej Europie 	<p>– stosuje pojęcia: <i>kolaboracja, obóz koncentracyjny, Résistance, Generalny Plan Wschodni</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: powstanie Związku Walki Zbrojnej (XI 1939), opracowanie Generalnego Planu Wschodniego (1942), powstanie Armii Krajowej (1942)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni kraje, w których było najwięcej obozów koncentracyjnych; państwa, w których doszło zarówno do kolaboracji z okupantem, jak i utworzenia ruchu oporu</p> <p>– identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Vidkuna Quislinga, Philippe’a Pétaina, Josipa Broza-Tity</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała polityka rasowa Hitlera</p> <p>– opisuje politykę okupacyjną III Rzeszy stosowaną w Europie Wschodniej</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>Einsatzgruppen, czetnicy, ustasze</i></p> <p>– lokalizuje w czasie założenie Niezależnego Państwa Chorwackiego (IV 1941)</p> <p>– identyfikuje postacie: Stepana Bandery, Andrija Melnyka, Bronisława Kamińskiego, Andrieja Własowa, Draży Mihailovića</p> <p>– wyjaśnia, na czym w rzeczywistości polegał tzw. nowy porządek, który III Rzesza zaprowadzała w podbitej przez siebie Europie</p> <p>– wyjaśnia, co skłaniało mieszkańców Europy Wschodniej do kolaboracji z Niemcami</p> <p>– wymienia przykłady kolaboracji w Europie Wschodniej</p> <p>– omawia rozwój ruchu oporu w okupowanej Europie</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – omawia przejawy terroru stosowane przez okupacyjne władze niemieckie – wyjaśnia, w jakim celu Niemcy zakładali obozy koncentracyjne – omawia założenia Generalnego Planu Wschodniego – przedstawia przykłady kolaboracji w Europie Zachodniej – wymienia przykłady organizacji działających w ruchu oporu na terenie okupowanej Europy – przedstawia sposoby działalności ruchu oporu w okupowanej Europie 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia, jak wyglądała okupacja Bałkanów przez wojska państw Osi – porównuje postępowanie okupantów niemieckich wobec mieszkańców Europy Zachodniej i Środkowo-Wschodniej – wyjaśnia, z czego wynikały i czym się przejawiały różnice w polityce okupacyjnej III Rzeszy na podbitych przez siebie terytoriach – przedstawia różnice między kolaboracją z Niemcami na zachodzie Europy a współpracą z okupantem na wschodzie kontynentu – ocenia postawy społeczeństw i rządów europejskich wobec niemieckiego okupanta – ocenia skuteczność działań europejskiego ruchu oporu
Holocaust	<ul style="list-style-type: none"> • Początek prześladowań ludności żydowskiej • Getta • Działalność Einsatzgruppen • Zagłada • Bilans Zagłady • Stosunek Żydów do Zagłady • Postawy wobec Holokaustu 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: <i>Holokaust, getto, „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, obóz zagłady, Żydowska Organizacja Bojowa, Rada Pomocy Żydom „Żegota”, szmalcownik, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata</i> – lokalizuje w czasie: konferencję w Wannsee (20 I 1942), powstanie w getcie warszawskim (19 IV–16 V 1943) – lokalizuje w przestrzeni największe obozy koncentracyjne i obozy zagłady – identyfikuje postacie: Reinharda Heydricha, Adolfa Eichmanna, Ireny Sendlerowej – wymienia nakazy i ograniczenia, jakie niemieckie władze okupacyjne narzuciły ludności żydowskiej – wyjaśnia, dlaczego naziści stosowali represje wobec Żydów – wyjaśnia, w jakim celu hitlerowcy umieszczali ludność żydowską w gettach 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: <i>Szoah, Judenrat, Einsatzgruppen, Żydowski Związek Wojskowy, akcja „Reinhardt”</i> – lokalizuje w czasie: wprowadzenie żółtej gwiazdy Dawida dla Żydów (XII 1939), nakaz przesiedlenia Żydów do gett (1939/1940), uruchomienie pierwszego obozu zagłady w Chełmnie nad Nerem (XII 1941) – lokalizuje w przestrzeni miejsca największych mordów dokonanych na ludności żydowskiej przez Einsatzgruppen – identyfikuje postacie: Mordechaja Anielewicza, Pawła Frenkla, Marka Edelmana, Jurgena Stroopa, Juliana Grobelnego, Raoula Wallenberga, Henryka Sławika, Chiune (Sempo) Sugihary, Oskara Schindlera, Adama Sapięhy – omawia, jak narastały prześladowania ludności żydowskiej przez hitlerowców w okupowanych krajach – wymienia przykłady największych mordów dokonanych na ludności żydowskiej przez Einsatzgruppen

		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegać miało „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej” – opisuje, jak funkcjonowały obozy zagłady – przedstawia przebieg i skutki powstania w getcie warszawskim – charakteryzuje różne postawy społeczeństw europejskich wobec Holokaustu – wyjaśnia, w jaki sposób ludność nieżydowska próbowała ratować Żydów przed zagładą – przedstawia bilans Holokaustu 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia metody, jakimi posługiwali się naziści w celu realizacji „ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej” – omawia stosunek Żydów do zagłady – opisuje próby buntu przeciwko Niemcom podjęte przez Żydów – wyjaśnia, z czego wynikały różnice w stosunku społeczeństw Europy do antysemickiej polityki Niemców i Holokaustu – wymienia przykłady ratowania Żydów przed zagładą – ocenia szanse bojowników żydowskich, którzy wywołali powstanie w getcie warszawskim – ocenia postawy społeczeństw i rządów europejskich wobec Holokaustu – ocenia postawę Kościoła wobec Holokaustu
Droga do zwycięstwa	<ul style="list-style-type: none"> • Wielka koalicja antyhitlerowska • Konferencja w Teheranie • Deklaracja Narodów Zjednoczonych • Front wschodni w latach 1943–1944 • Łądowanie aliantów we Włoszech • Utworzenie drugiego frontu 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: <i>Karta atlantycka, wielka koalicja, Deklaracja Narodów Zjednoczonych, operacja „Cytadela”, operacja „Overlord”, D-Day, operacja „Bagration”, operacja „Market-Garden”</i> – lokalizuje w czasie: podpisanie Karty atlantyckiej (14 VIII 1941), ogłoszenie Deklaracji Narodów Zjednoczonych (1 I 1942), konferencję w Teheranie (28 XI–1 XII 1943), zdobycie Monte Cassino (V 1944), początek operacji „Overlord” (6 VI 1944), rozpoczęcie operacji „Bagration” (VII–VIII 1944), początek operacji „Market-Garden” (17 IX 1944) – lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę na Łuku Kurskim (5 VII–23 VIII 1943), desant na Sycylię (10 VII 1943), bitwę pod Falaise (VII 1944), bitwę pod Arnhem (IX 1944) – lokalizuje w przestrzeni miejsca desantu wojsk aliantów zachodnich w Europie 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: <i>Linia Gustawa, Włoska Republika Socjalna, doktryna strategicznych nalotów, Wał Atlantycki</i> – lokalizuje w czasie: przyjęcie ustawy Lend-Lease Act (III 1941), konferencję w Casablance (I 1943), podpisanie przez Włochy zawieszenia broni z aliantami (3 IX 1943), konferencję w Kairze (XI 1943), wkroczenie wojsk niemieckich na Węgry (III 1944), zajęcie Rzymu przez aliantów (4 VI 1944), wybuch powstania w Paryżu (19 VIII 1944), antyfaszystowskie powstanie na Słowacji (VIII 1944), przejście na stronę Sowiec Rumunii (VIII 1944) i Bułgarii (IX 1944), rozejm z Finlandią (IX 1944) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Prochorówką (12 VII 1943) – lokalizuje w przestrzeni państwa, które w 1944 r. przeszły na stronę aliantów

		<p>– identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Franklina Delano Roosevelta, Józefa Stalina, Charles’a de Gaulle’a, Dwighta Eisenhowera, Bernarda Montgomery’ego</p> <p>– wymienia postanowienia Karty atlantyckiej</p> <p>– przedstawia treść Deklaracji Narodów Zjednoczonych</p> <p>– wymienia etapy tworzenia wielkiej koalicji antyhitlerowskiej</p> <p>– przedstawia postanowienia konferencji w Teheranie</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla przebiegu II wojny światowej miała bitwa na Łuku Kurskim</p> <p>– omawia przebieg lądowania aliantów w Normandii w czerwcu 1944 r.</p> <p>– wymienia skutki lądowania wojsk aliantów zachodnich w Normandii w czerwcu 1944 r.</p> <p>– przedstawia przebieg walk na froncie zachodnim w 1944 r.</p>	<p>– identyfikuje postacie: Jerzego VII, Czang Kaj-szeka, Pietra Badoglio, Mikłósa Horthyego, Ferencza Szálasiiego, Arthura Harrisa, Alberta Speera</p> <p>– opisuje proces tworzenia się wielkiej koalicji antyhitlerowskiej</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób USA wspierały państwa toczące wojnę z III Rzeszą</p> <p>– omawia postanowienia konferencji w Casablance</p> <p>– wymienia postanowienia konferencji w Kairze</p> <p>– omawia przebieg walk na froncie wschodnim w latach 1943–1944</p> <p>– przedstawia przebieg walk we Włoszech</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała doktryna strategicznych nalotów i jakie były ich skutki</p> <p>– omawia postępy wojsk sowieckich na Bałkanach w 1944 r.</p> <p>– ocenia znaczenie wielkiej koalicji antyhitlerowskiej dla przebiegu wojny oraz urządzania powojennego świata</p>
Koniec II wojny światowej	<ul style="list-style-type: none"> • Konferencja jałtańska • Koniec wojny w Europie • Kapitulacja III Rzeszy • Walki na Pacyfiku w latach 1943–1945 • Walki o Iwo Jimę i Okinawę • Kapitulacja Japonii 	<p>– stosuje pojęcia: <i>taktyka żabich skoków</i>, <i>kamikadze</i>, <i>porządek jałtański</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: konferencję w Jałcie (4–11 II 1945), spotkanie wojsk amerykańskich i rosyjskich w Torgau (25 IV 1945), kapitulację III Rzeszy (7 i 8 V 1945), kapitulację Japonii (2 IX 1945)</p> <p>– lokalizuje w czasie i przestrzeni: walki o Guadalcanal (VIII 1942–II 1943), ofensywę w Ardenach (XII 1944), walki o Wał Pomorski (II 1945), walki o Iwo Jimę (II–III 1945) i Okinawę (IV 1945), operację berlińską (16 IV–2 V 1945), zrzućenie bomb atomowych na Hiroszimę (6 VIII 1945) i Nagasaki (9 VIII 1945)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni państwa zajęte przez wojska sowieckie do 1945 r.</p>	<p>– stosuje pojęcie <i>Wał Pomorski</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: desant na wyspę Saipan (VI 1944), ofensywę styczniową Armii Czerwonej (I 1945), ofensywę wojsk alianckich (II 1945), samobójstwo Adolfa Hitlera (30 IV 1945)</p> <p>– lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę na Morzu Filipińskim (VI 1944), bitwę w zatoce Leyte (X 1944)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni wyspy zajęte przez wojska amerykańskie w 1944 r.</p> <p>– identyfikuje postacie: Carla Spaatza, Arthura Teddera, Jeana de Lattre de Tassigny, Chestera Nimitza, Douglasa MacArthura, Hirohito, Mamoru Shigemitsu</p> <p>– omawia walki na froncie wschodnim i zachodnim w 1945 r.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Harry’ego Trumana, Alfreda Jodla, Wilhelma Keitla, Gieorgija Żukowa – omawia postanowienia konferencji jałtańskiej – przedstawia decyzje w sprawie powojennych losów Niemiec, które zapadły na konferencji w Jałcie – wyjaśnia, na czym polegała taktyka żabich skoków – wyjaśnia, dlaczego amerykańskie władze postanowiły użyć broni atomowej – wyjaśnia, jakie wydarzenia miały bezpośredni wpływ na decyzję o kapitulacji Japonii 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia przebieg walk na Pacyfiku w 1943 r. – wyjaśnia, jakie znaczenie w wojnie z Japonią miały walki o Iwo Jimę i Okinawę – wymienia metody walki stosowane przez Japończyków, – charakteryzuje specyfikę walk na Dalekim Wschodzie – wyjaśnia, w jaki sposób działania na froncie wpłynęły na podział wpływów w powojennej Europie – ocenia decyzję o zrzuconiu bomby atomowej na Hiroszimę i Nagasaki – ocenia decyzje wielkich mocarstw podjęte na konferencji w Jałcie
II. Polacy podczas II wojny światowej			
Pod dwiema okupacjami	<ul style="list-style-type: none"> • Podział ziem polskich przez okupantów • Ziemie okupowane przez III Rzeszę • Okupacja sowiecka • Sowieckie represje • Deportacje w głąb ZSRS • Zbrodnia katyńska • Postawy wobec okupanta sowieckiego 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: <i>Generalne Gubernatorstwo, sowietyzacja, paszportyzacja, deportacja, łagier</i> – lokalizuje w czasie: niemiecko-sowiecki traktat o granicach i przyjaźni (28 IX 1939), deportacje Polaków w głąb ZSRS (II, IV i VI/VII 1940 oraz V i VI 1941), mordy oficerów polskich w Katyniu, Piatichatkach i Miednoje (IV–V 1940) – lokalizuje w przestrzeni: podział ziem polskich pod okupacją niemiecką i sowiecką, postanowienia niemiecko-sowieckiego traktatu o granicach i przyjaźni z IX 1939 r., miejsca masowych egzekucji dokonanych przez NKWD na polskich oficerach – identyfikuje postać Hansa Franka – omawia podział ziem polskich pod okupacją niemiecką i sowiecką – określa cele polityki okupanta niemieckiego wobec ziem włączonych do Niemiec i Generalnego Gubernatorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie: wybory do Zgromadzenia Ludowego Zachodniej Białorusi i Zgromadzenia Ludowego Zachodniej Ukrainy (22 X 1939), decyzję władz ZSRS o rozstrzelaniu polskich oficerów (5 III 1940) – lokalizuje w przestrzeni kierunki deportacji Polaków w latach 1939–1941 – identyfikuje postać Zygmunta Berlinga – wyjaśnia, z czego wynikały różnice w polityce okupanta niemieckiego wobec ziem włączonych do Niemiec i Generalnego Gubernatorstwa – wyjaśnia, w jaki sposób władze sowieckie zalegalizowały wcielenie Kresów Wschodnich do ZSRS – omawia sposoby sowietyzacji ziem polskich pod okupacją ZSRS – charakteryzuje postawy ludności Kresów Wschodnich wobec władzy sowieckiej – ocenia skalę represji sowieckich i ich konsekwencje dla polskiego narodu

		<p>– przedstawia cele polityki sowieckiej na okupowanych ziemiach</p> <p>– charakteryzuje represje, jakie wobec Polaków zastosowały władze sowieckie</p> <p>– przedstawia okoliczności zbrodni katyńskiej</p>	
Terror niemiecki	<ul style="list-style-type: none"> • Początek represji • Okupacja ziem wcielonych do III Rzeszy • Generalne Gubernatorstwo • Państwo terroru • Generalny Plan Wschodni 	<p>– stosuje pojęcia: <i>łapanka, Generalny Plan Wschodni</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: operację „Tannenberg” (IX–X 1939), Akcję Specjalną Kraków (XI 1939), mord w Wawrze pod Warszawą (27 XII 1939), akcję AB (wiosna 1940), powstanie Generalnego Planu Wschodniego (1942)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni: miejsca na ziemiach polskich, gdzie okupanci założyli obozy koncentracyjne; zmiany, do jakich doszło w administracji okupacyjnej ziem polskich po wybuchu wojny III Rzeszy z ZSRS</p> <p>– identyfikuje postać Hansa Franka</p> <p>– określa, jakie grupy społeczne i narodowościowe stały się celem represji niemieckiego okupanta</p> <p>– wymienia przykłady represji niemieckich wobec Polaków podczas okupacji</p> <p>– wymienia metody stosowane przez niemieckiego okupanta w celu zastraszania społeczeństwa polskiego</p> <p>– wyjaśnia, w jakim celu powstał niemiecki nazistowski obóz Auschwitz-Birkenau</p> <p>– omawia założenia Generalnego Planu Wschodniego</p> <p>– przedstawia sposoby realizacji Generalnego Planu Wschodniego</p> <p>– omawia reakcję społeczeństwa polskiego na realizację Generalnego Planu Wschodniego</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>niemiecka lista narodowościowa (Volkslista), Volksdeutsch, powstanie zamojskie</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: powstanie niemieckich obozów koncentracyjnych na ziemiach polskich (1940), wprowadzenie Volkslisty na ziemiach wcielonych do Rzeszy (III 1941), akcję wysiedleńczą na Zamojszczyźnie (XI 1942)</p> <p>– identyfikuje postać Arthura Greisera</p> <p>– wyjaśnia, czemu miała służyć Volkslista</p> <p>– charakteryzuje sytuację ludności polskiej na ziemiach włączonych do III Rzeszy</p> <p>– opisuje politykę okupacyjną hitlerowców w Generalnym Gubernatorstwie</p> <p>– przedstawia strukturę niemieckiego aparatu terroru na ziemiach okupowanych</p> <p>– wyjaśnia, jak zmienił się stosunek Niemców do Polaków po wdrożeniu Generalnego Planu Wschodniego</p> <p>– porównuje politykę okupacyjną Niemiec na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie</p> <p>– porównuje okupację niemiecką w Polsce i innych krajach europejskich</p> <p>– ocenia postawy Polaków, którzy wpisywali się na Volkslistę</p> <p>– ocenia skalę represji niemieckich i ich konsekwencje dla polskiego narodu</p>

<p>Społeczeństwo polskie pod okupacją</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Walka z polskością • Zmiany w życiu codziennym • Opór czy kolaboracja • Walka cywilna • Polacy wobec Holokaustu 	<p>– stosuje pojęcia: <i>łapanka, kolaboracja, walka cywilna, Polska Walcząca, Holokaust, kontyngenty, szmugiel, tajne komplety, Kierownictwo Walki Cywilnej, sabotaż, Rada Pomocy Żydom „Żegota”, szmalcownik</i></p> <p>– identyfikuje postacie: Witolda Pileckiego, Ireny Sendlerowej, Władysława Bartoszewskiego, Józefa i Wiktorii Ulmów, Jana Karskiego</p> <p>– omawia sposoby walki okupanta niemieckiego z polskością</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Niemcy poddawali germanizacji polskie dzieci</p> <p>– charakteryzuje politykę społeczną prowadzoną przez okupantów w Generalnym Gubernatorstwie</p> <p>– przedstawia warunki życia codziennego Polaków w Generalnym Gubernatorstwie</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała walka cywilna z niemieckim okupantem</p> <p>– wymienia rodzaje walki cywilnej stosowane przez Polaków w Generalnym Gubernatorstwie</p> <p>– omawia postawy Polaków wobec Holokaustu</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>prasa godzinowa, czarny rynek, Związek Organizacji Wojskowej, mały sabotaż, Tymczasowy Komitet Pomocy Żydom</i></p> <p>– lokalizuje w czasie powstanie Tymczasowego Komitetu Pomocy Żydom (1942)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Szpilmana, Władysława Studnickiego, Wacława Krzeptowskiego, Igo Szyma, Elżbiety Zahorskiej, Anny Smoleńskiej, Zofii Kossak-Szczuckiej, Juliana Grobelnego, Henryka Sławika</p> <p>– przedstawia politykę okupanta niemieckiego wobec Kościoła katolickiego</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób okupacyjne władze niemieckie kontrolowały przepływ informacji w Generalnym Gubernatorstwie</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób okupacja wpłynęła na życie codzienne Polaków</p> <p>– opisuje organizację edukacji w Generalnym Gubernatorstwie</p> <p>– przedstawia przykłady postaw kolaboranckich w polskim społeczeństwie</p> <p>– wyjaśnia, jak społeczeństwo polskie reagowało na postawy kolaboranckie</p> <p>– porównuje politykę okupacyjną III Rzeszy i ZSRS wobec Polaków</p> <p>– ocenia postawy społeczeństwa polskiego wobec niemieckiego okupanta</p> <p>– ocenia postawy społeczeństwa polskiego wobec Holokaustu</p>
<p>Polskie władze na emigracji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Powstanie rządu na emigracji • Władze polskie we Francji • Układ Sikorski–Majski • Spór o armię polską w ZSRS 	<p>– stosuje pojęcia: <i>internowanie, rząd na uchodźstwie, Polska Partia Robotnicza</i></p> <p>– lokalizuje w czasie układ Sikorski–Majski (30 VII 1941), utworzenie Polskiej Partii Robotniczej (I 1942),</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>Gwardia Ludowa, Związek Patriotów Polskich</i></p> <p>– lokalizuje w czasie powołanie W. Raczkiewicza na prezydenta RP na uchodźstwie (30 IX 1939), umowę</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Sprawa katyńska • Działalność polskich komunistów 	<p>zerwanie stosunków między ZSRS i rządem emigracyjnym (25 IV 1943), katastrofę gibraltarską (4 VII 1943)</p> <p>– identyfikuje postacie: Ignacego Mościckiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa, Władysława Raczkiewicza, Ignacego Jana Paderewskiego, Stanisława Mikołajczyka, Kazimierza Sosnkowskiego</p> <p>– omawia założenia polityki rządu emigracyjnego premiera W. Sikorskiego</p> <p>– przedstawia proces formowania polskiej armii w ZSRS i przyczyny jej ewakuacji</p> <p>– przedstawia postanowienia układu Sikorski–Majski</p> <p>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiło zerwanie stosunków między ZSRS i rządem emigracyjnym</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ na stosunki polsko-sowieckie miała sprawa katyńska</p>	<p>paryską (X 1939), powołanie Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej (XII 1939), deklarację programową rządu emigracyjnego (XII 1939), powstanie Związku Patriotów Polskich (III 1943), opublikowanie informacji o odnalezieniu grobów polskich oficerów w Katyniu (13 IV 1943)</p> <p>– identyfikuje postacie: Bolesława Wieniawy-Długoszowskiego, Felicjana Sławoja-Składkowskiego, Wandy Wasilewskiej, Alfreda Lampego, Aleksandra Zawadzkiego</p> <p>– przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu na uchodźstwie</p> <p>– omawia polityczne i militarne konsekwencje układu Sikorski–Majski</p> <p>– opisuje działalność komunistów polskich w kraju pod okupacją i ZSRS</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ na relacje polsko-sowieckie miała postawa Wielkiej Brytanii i Francji</p> <p>– ocenia działalność polskiego rządu emigracyjnego podczas II wojny światowej</p> <p>– ocenia, jak ujawnienie przez Niemców zbrodni katyńskiej wpłynęło na sytuację rządu RP na uchodźstwie</p>
Polskie Państwo Podziemne	<ul style="list-style-type: none"> • Ruch oporu w Polsce • Powstanie zbrojnego podziemia • Struktury cywilne podziemia • Działalność ZWZ-AK • Partyzantka • Rzeź wołyńska 	<p>– stosuje pojęcia: <i>Polskie Państwo Podziemne, Służba Zwycięstwu Polski, Związek Walki Zbrojnej, Armia Krajowa, akcja dywersyjna, akcja sabotażowa, cichociemni, Rada Jedności Narodowej, Delegatura Rządu RP na Kraj, Gwardia Ludowa, Bataliony Chłopskie</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: powstanie Służby Zwycięstwu Polski (27 IX 1939), powstanie Związku Walki Zbrojnej (13 XI 1939), utworzenie Delegatury Rządu RP na Kraj (XII</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>akcja scaleniowa, Narodowa Organizacja Wojskowa, Polityczny Komitet Porozumiewawczy, Krajowa Rada Ministrów, akcja „Wachlarz”, Narodowe Siły Zbrojne, Ukraińska Powstańcza Armia</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: próbę zamachu na Hitlera w Warszawie (5 X 1939), powstanie Politycznego Komitetu Porozumiewawczego (II 1940), powstanie Związku Odwetu (IV 1940), akcję „Wachlarz” (1941–1943), utworzenie Rady Pomocy Żydom „Żegota”</p>

		<p>1940), powołanie Armii Krajowej (14 II 1942), rzeź wotyńska (1943), akcję pod Arsenalem (III 1943), powołanie Rady Jedności Narodowej (I 1944)</p> <ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w przestrzeni obszar, na którym doszło do walk polsko-ukraińskich – identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Kazimierza Sosnkowskiego, Stanisława Mikołajczyka, Stefana Roweckiego ps. Grot, Tadeusza Komorowskiego ps. Bór, Leopolda Okulickiego ps. Niedźwiadek, Augusta Emila Fieldorfa ps. Nil, Henryka Dobrzańskiego ps. Hubal, Władysława Gomułki – wyjaśnia, jakie struktury konspiracyjne nazywano Polskim Państwem Podziemnym – wymienia przykłady zbrojnych akcji podejmowanych przez ZWZ/AK – wyjaśnia, jakie zadania miały realizować struktury pionu wojskowego Polskiego Państwa Podziemnego: Służba Zwycięstwu Polski, Związek Walki Zbrojnej i Armia Krajowa – przedstawia strukturę pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego – wyjaśnia, w jakim celu władze polskiego podziemia zamierzały wywołać w kraju ogólnopolskie powstanie 	<p>(1942), akcję „Wieniec” (7/8 X 1942), powstanie Narodowych Sił Zbrojnych (1942), powstanie Kierownictwa Dywersji Kedyw (I 1943), uchwalenie deklaracji „O co walczy naród polski” (III 1944), utworzenie Krajowej Rady Ministrów (1944), zamach na Franza Kutschere (1 II 1944)</p> <ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w przestrzeni tereny objęte działaniami partyzantów – identyfikuje postacie: Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego ps. Torwid, Cyryla Ratajskiego, Jana Piekalkiewicza, Jana Stanisława Jankowskiego, Marcelo Nowotki, Tomasza Arciszewskiego, Jana Mazurkiewicza ps. Radosław, Franza Kutschere, Kazimierza Pużaka, Mieczysława Niedziałkowskiego, Macieja Rataja, Stefana Korbońskiego, Mieczysława Trajdosa, Aleksandra Dębskiego, Tadeusza Salskiego, Bolesława Piaseckiego, Jana Piwnika ps. Ponury, Romana Szu-chewycza, Henryka Cybulskiego – przedstawia proces budowania zbrojnego podziemia – wyjaśnia, jakie zadania wypełniali cichociemni w okupowanej Polsce – wyjaśnia, jaką rolę pełniły Polski Komitet Porozumiewawczy i Rada Jedności Narodowej – omawia działalność Delegatury Rządu na Kraj – wyjaśnia, w jaki sposób zorganizowano konspiracyjny system szkolnictwa – charakteryzuje działalność Kierownictwa Dywersji Kedyw – wyjaśnia, na czym polegała działalność wywiadowcza ZWZ/AK – omawia działalność oddziałów partyzanckich
--	--	--	---

			<p>– przedstawia działalność ukraińskich ugrupowań nacjonalistycznych na Wołyniu</p> <p>– omawia postawę polskich oddziałów samoobrony walczących z ukraińskimi nacjonalistami na Wołyniu</p> <p>– przedstawia działalność podziemia narodowego</p> <p>– ocenia działalność Polskiego Państwa Podziemnego</p> <p>– ocenia relacje polsko-ukraińskie w czasie II wojny światowej</p>
Plan „Burza” i powstanie warszawskie	<ul style="list-style-type: none"> • Akcja „Burza” • Przebieg akcji „Burza” • Przyczyny wybuchu powstania warszawskiego • Decyzja o rozpoczęciu powstania warszawskiego • Wybuch walk • Walki powstańcze • Mocarstwa wobec powstania • Koniec walk • Spór o powstanie 	<p>– stosuje pojęcia: <i>plan „Burza”, godzina W</i></p> <p>– lokalizuje w czasie wydanie rozkazu rozpoczęcia planu „Burza” (XI 1943), operację „Ostra Brama” (VII 1944), wybuch powstania warszawskiego (1 VIII 1944), podpisanie układu o zaprzestaniu działań wojennych w Warszawie (2/3 X 1944)</p> <p>– identyfikuje postacie: Tadeusza Komorowskiego ps. Bór, Emila Fieldorfa ps. Nil, Leopolda Okulickiego ps. Niedźwiadek, Ericha von dem Bach-Zelewskiego</p> <p>– omawia założenia planu „Burza”</p> <p>– określa konsekwencje militarne i polityczne planu „Burza”</p> <p>– przedstawia przyczyny wybuchu powstania warszawskiego</p> <p>– omawia okoliczności podjęcia decyzji o wybuchu powstania warszawskiego</p> <p>– opisuje przebieg walk w czasie powstania warszawskiego</p> <p>– przedstawia okoliczności zakończenia walk powstańczych w Warszawie</p> <p>– określa skutki powstania warszawskiego dla stolicy oraz dla ogólnej sytuacji Polski</p>	<p>– lokalizuje w czasie: powstanie 27 Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK (1944), bitwę pod Surkontami (VIII 1944)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni główne kierunki natarcia oddziałów niemieckich podczas powstania warszawskiego</p> <p>– identyfikuje postacie: Wojciecha Kiwerskiego ps. Oliwa, Aleksandra Krzyżanowskiego ps. Wilk, Zdzisława Jeziorańskiego ps. Jan Nowak, Antoniego Chruściela ps. Monter, Jana Mazurkiewicza ps. Radosław, Zygmunta Berlinga, Władysława Filipkowskiego ps. Janka, Macieja Kalenkiewicza ps. Kotwicz, Oskara Dirlewangera, Mieczysława Kamińskiego, Tadeusza Pełczyńskiego ps. Grzegorz</p> <p>– określa polityczny cel akcji „Burza” i sposób, w jaki planowano go zrealizować</p> <p>– przedstawia przebieg planu „Burza”</p> <p>– przedstawia uzbrojenie, jakim dysponowali powstańcy</p> <p>– opisuje postawę mieszkańców Warszawy wobec powstańców</p> <p>– omawia represje, jakie wobec cywilnych mieszkańców stolicy zastosowały wojska okupacyjne</p> <p>– wyjaśnia, jaką postawę wobec powstania warszawskiego zajęli alianci zachodni, a jaką ZSRS</p> <p>– omawia różne oceny powstania warszawskiego</p>

			<ul style="list-style-type: none"> – ocenia polityczne, militarne i społeczne aspekty powstania warszawskiego oraz jego konsekwencje – ocenia postawę mocarstw wobec powstania warszawskiego – ocenia decyzję o wybuchu powstania warszawskiego – ocenia postawy Polaków w powstaniu warszawskim
Sprawa polska pod koniec wojny	<ul style="list-style-type: none"> • Sprawa polska w Teheranie • Polska lubelska • Konferencja w Jałcie • Represje wobec polskiego podziemia • Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: <i>Polska lubelska, linia Curzona, Krajowa Rada Narodowa, Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego, proces szesnastu, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej</i> – lokalizuje w czasie: powstanie Krajowej Rady Narodowej (31 XII 1943/1 I 1944), utworzenie Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego (22 VII 1944), rozwiązanie Armii Krajowej (19 I 1945), konferencję w Jałcie (4–11 II 1945), proces szesnastu (VI 1945), konferencję w Poczdamie (17 VII–2 VIII 1945) – identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego ps. Niedźwiadek, Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta – przedstawia okoliczności powstania tzw. Polski lubelskiej – przedstawia postanowienia konferencji jałtańskiej w sprawie polskiej – omawia okoliczności powstania Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej – przedstawia decyzje, jakie w sprawie Polski podjęto na konferencji w Poczdamie – charakteryzuje proces ustanawiania komunistycznych władz w wyzwolonej Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> – lokalizuje w czasie konferencję teherańską (28 XI–1 XII 1943) – identyfikuje postacie: Edwarda Osóbki-Morawskiego, Tomasza Arciszewskiego, Jana Stanisława Jankowskiego, Kazimierza Pużaka, Michała Żymierskiego, Iwana Sierowa – omawia postanowienia konferencji teherańskiej w sprawie polskiej – charakteryzuje politykę PKWN – przedstawia politykę rządu emigracyjnego po powstaniu warszawskim – wyjaśnia, jak rząd emigracyjny przyjął postanowienia konferencji jałtańskiej w sprawie polskiej – przedstawia represje władz komunistycznych wobec polskiego podziemia – wyjaśnia, jakie wydarzenia przyczyniły się do rozbięcia sił podziemia w Polsce – omawia postawę rządów Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych wobec Polski w okresie II wojny światowej – wyjaśnia przyczyny opuszczenia przez aliantów zachodnich polskiego rządu na uchodźstwie – ocenia politykę aliantów zachodnich wobec sprawy polskiej po konferencji jałtańskiej – ocenia postępowanie polskich komunistów zmierzające do przejęcia władzy

<p>Polacy w koalicji antyhitlerowskiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Polska armia we Francji • Odbudowa wojsk w Wielkiej Brytanii • Polacy na froncie zachodnim • Szlak Armii Andersa • Polska armia u boku ZSRS 	<p>– stosuje pojęcie <i>Polskie Siły Zbrojne</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: początek formowania się armii gen. Andersa (VIII 1941), ewakuację armii gen. Andersa (III–VIII 1942)</p> <p>– lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę o Narwik (V 1940), bitwę o Anglię (VII–X 1940), bitwę pod Lenino (12–13 X 1943), bitwę o Monte Cassino (V 1944), bitwę pod Falaise (VIII 1944), zdobycie Berlina (IV–V 1945)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Andersa, Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego</p> <p>– przedstawia udział wojsk polskich w kampanii norweskiej w 1940 r.</p> <p>– wymienia formacje zbrojne wchodzące w skład Polskich Sił Zbrojnych w Wielkiej Brytanii</p> <p>– omawia proces formowania armii gen. Andersa, jej ewakuację i szlak bojowy</p> <p>– omawia udział Polskich Sił Zbrojnych w walkach w Europie Zachodniej w latach 1944–1945</p> <p>– wymienia formacje polskie, które walczyły na frontach II wojny światowej</p>	<p>– lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę o Tobruk (VIII–XII 1941), bitwę pod Arnhem (IX 1944), przełamanie Wału Pomorskiego (I–II 1945)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni szlak armii gen. Andersa</p> <p>– identyfikuje postacie: Zygmunta Szyszko-Bohusza, Stanisława Kopańskiego, Stanisława Ujejskiego, Jerzego Świrskiego, Mariana Kukiela, Wandy Wasilewskiej, Zygmunta Berlinga, Karola Świerczewskiego, Stanisława Popławskiego</p> <p>– przedstawia proces odbudowy polskiej armii we Francji</p> <p>– przedstawia udział wojsk polskich w walkach z Niemcami we Francji w 1940 r.</p> <p>– omawia proces odbudowy Polskich Sił Zbrojnych w Wielkiej Brytanii</p> <p>– przedstawia udział Polskich Sił Zbrojnych w walkach w Afryce Północnej</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla ludności polskiej przebywającej w ZSRS miało formowanie się armii gen. Andersa oraz jej ewakuacja na Bliski Wschód</p> <p>– opisuje proces formowania się wojsk polskich u boku Armii Czerwonej</p> <p>– omawia szlak bojowy wojska polskiego na froncie wschodnim</p> <p>– ocenia wkład militarny Polaków w działania zbrojne na różnych frontach II wojny światowej</p> <p>– ocenia postawę aliantów wobec militarnego zaangażowania Polaków w działania wojenne</p>
III. Świat podczas zimnej wojny			
<p>Powojenny świat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skutki II wojny światowej • Konferencja w Poczdamie • Procesy zbrodniarzy wojennych 	<p>– stosuje pojęcia: <i>ludobójstwo</i>, <i>program „czterech D”</i>, <i>denazyfikacja</i>, <i>dekartelizacja</i>, <i>demokratyzacja</i>, <i>demili-</i></p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>Sojusznicza Rada Kontroli Niemiec</i>, <i>„błękitne hełmy”</i>, <i>Rada Gospodarczo-Społeczna</i>, <i>Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Pomocy i Odbudowy</i>, <i>Organizacja Narodów Zjednoczonych do</i></p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Paryskie traktaty pokojowe • Powstanie ONZ 	<p><i>taryzacja, taktyka spalonej ziemi, Międzynarodowy Trybunał Wojskowy, deportacje, Karta Narodów Zjednoczonych, Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości Organizacja Narodów Zjednoczonych, Rada Bezpieczeństwa, Zgromadzenie Ogólne ONZ, Powszechna deklaracja praw człowieka</i></p> <p>– lokalizuje w czasie konferencję założycielską ONZ (25 IV–26 VI 1945), podpisanie Karty Narodów Zjednoczonych (26 VI 1945), konferencję w Poczdamie (17 VII–2 VIII 1945), procesy norymberskie (1946–1949), podpisanie paryskich traktatów pokojowych (10 II 1947), uchwalenie Powszechnej deklaracji praw człowieka (1948)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni ziemie utracone przez Niemcy na podstawie decyzji Wielkiej Trójki</p> <p>– identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry’ego Trumana, Winstona Churchilla, Clementa Attlee</p> <p>– przedstawia skutki społeczne II wojny światowej</p> <p>– charakteryzuje powojenne migracje</p> <p>– omawia postanowienia konferencji poczdamskiej w sprawie Niemiec</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał program „czterech D”</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób ukarano niemieckich i japońskich zbrodniarzy wojennych</p> <p>– wymienia główne organy ONZ</p> <p>– opisuje strukturę ONZ</p> <p>– omawia zadania organów ONZ</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w strukturach ONZ odgrywa Rada Bezpieczeństwa</p> <p>– omawia katalog praw człowieka określony w Powszechnej deklaracji praw człowieka</p>	<p><i>spraw Oświaty, Nauki i Kultury, Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Rolnictwa i Wyżywienia, Światowa Organizacja Zdrowia, Fundusz ONZ Pomocy Dzieciom, dipis, Międzynarodowy Trybunał Wojskowy dla Dalekiego Wschodu, Rada Powiernicza</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: powstanie Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Pomocy i Odbudowy (1943), spotkanie w Dumbarton Oaks (VIII–IX 1944), powstanie Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Rolnictwa i Wyżywienia (1945), I proces norymberski (XI 1945 – X 1946), procesy zbrodniarzy japońskich (1946–1948), powstanie Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury (1946)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni zmiany terytorialne przeprowadzone na mocy paryskich traktatów pokojowych</p> <p>– identyfikuje postacie Trygve’go Lie, Szymona Wiesenthala</p> <p>– opisuje zmiany w sposobie prowadzenia walki w czasie II wojny światowej</p> <p>– charakteryzuje straty materialne poniesione przez państwa europejskie w wyniku II wojny światowej</p> <p>– omawia straty wśród światowych dóbr kultury</p> <p>– przedstawia postanowienia konferencji poczdamskiej w kwestii reparacji wojennych</p> <p>– omawia zmiany terytorialne, jakie przeprowadzono na mocy paryskich traktatów pokojowych</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego nie wszyscy zbrodniarze wojenni zostali pociągnięci do odpowiedzialności za swoje działania</p> <p>– przedstawia etapy tworzenia ONZ</p> <p>– określa cele działalności agencji wyspecjalizowanych ONZ</p>
--	---	---	--

			– ocenia wpływ II wojny światowej na przemiany społeczne i polityczne powojennego świata
Rozpad koalicji antyhitlerowskiej	<ul style="list-style-type: none"> • Nowe supermocarstwa • Ekspansja komunizmu w Europie • Doktryna Trumana • Wojna domowa w Grecji • Plan Marshalla • Konferencja w Szklarskiej Porębie 	<p>– stosuje pojęcia: <i>supermocarstwo</i>, „<i>żelazna kurtyna</i>”, <i>zimna wojna</i>, <i>układ dwubiegunowy</i>, <i>sowietyzacja</i>, <i>eksport rewolucji</i>, <i>doktryna Trumana</i>, <i>Europejski Plan Odbudowy – plan Marshalla</i>, <i>kraje demokracji ludowej</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: ogłoszenie doktryny Trumana (12 III 1947), ogłoszenie Europejskiego Planu Odbudowy (VI 1947)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni: przebieg tzw. żelaznej kurtyny; państwa demokracji ludowej; państwa, które nie otrzymały pomocy w ramach planu Marshalla</p> <p>– identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Harry’ego Trumana, Josipa Broza-Tity, George’a Marshalla, Władysława Gomułki</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał układ dwubiegunowy w stosunkach międzynarodowych</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała „żelazna kurtyna” i jakie niosła ze sobą konsekwencje polityczne, społeczne i gospodarcze</p> <p>– wyjaśnia, jakie działania zakładała doktryna Trumana</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała zimna wojna</p> <p>– wymienia cechy państw demokracji ludowej</p> <p>– przedstawia założenia planu Marshalla</p> <p>– wyjaśnia, jakie skutki polityczne i gospodarcze przyniósł Europie Zachodniej plan Marshalla</p>	<p>– stosuje pojęcia: „<i>taktyka salami</i>”, <i>Europejska Organizacja Współpracy Gospodarczej</i>, <i>Unia Zachodnioeuropejska</i>, <i>Kominform</i>, <i>Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej</i>, <i>realizm socjalistyczny</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: przemówienie W. Churchilla w Fulton (5 III 1946), wojnę domową w Grecji (1946 – 1949), utworzenie Europejskiej Organizacji Współpracy Gospodarczej (1947), powstanie Kominformu (1947), powołanie Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (1949), powołanie Unii Zachodnioeuropejskiej (1954)</p> <p>– identyfikuje postacie: Jamesa Byrnesa, Andrieja Żdanowa, Envera Hodży</p> <p>– przedstawia zmiany, jakie nastąpiły w układzie sił na świecie po II wojnie światowej</p> <p>– omawia proces ekspansji komunizmu w Europie Środkowo-Wschodniej</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób komuniści przejęli władzę w Czechosłowacji</p> <p>– omawia przyczyny i skutki wojny domowej w Grecji</p> <p>– przedstawia okoliczności ogłoszenia planu Marshalla</p> <p>– omawia rolę RWPG – przedstawia okoliczności powstania Kominformu</p> <p>– ocenia, jakie realne zagrożenia dla świata niosła za sobą rywalizacja polityczna i gospodarcza supermocarstw po zakończeniu II wojny światowej</p> <p>– ocenia gospodarcze i polityczne skutki planu Marshalla</p>

<p>Początki zimnej wojny</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Okupacja Niemiec • Okupacja Austrii • I kryzys berliński • Powstanie dwóch państw niemieckich • Powstanie berlińskie • Powstanie NATO • Budowa muru berlińskiego • Rywalizacja mocarstw 	<p>– stosuje pojęcia: <i>mur berliński, mosty powietrzne, Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego, Układ Warszawski</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: blokadę Berlina (23/24 VI 1948–12 V 1949), proklamowanie Republiki Federalnej Niemiec (IX 1949), utworzenie Niemieckiej Republiki Demokratycznej (X 1949), powstanie Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego (4 IV 1949), powstanie berlińskie (VI 1953), zawarcie Układu Warszawskiego (1955), wybudowanie muru berlińskiego (VIII 1961)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni: strefy okupacyjne na terenie Niemiec, europejskie państwa założycielskie NATO</p> <p>– identyfikuje postacie: Konrada Adenauera, Johna F. Kennedy’ego</p> <p>– wyjaśnia, jakie działania polityczne spowodowały wzrost napięcia w ramach tzw. zimnej wojny</p> <p>– przedstawia przyczyny, przebieg i skutki I kryzysu berlińskiego</p> <p>– omawia okoliczności powstania RFN i NRD</p> <p>– omawia okoliczności powstania NATO</p> <p>– wyjaśnia, jakie cele przyświecały NATO w momencie jego powstania</p> <p>– wymienia różnice polityczne i gospodarczo-społeczne pomiędzy RFN i NRD</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego zbudowano mur berliński i jakie były tego konsekwencje</p> <p>– omawia, jak państwa bloku wschodniego zareagowały na powstanie NATO</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>Sojusznicza Rada Kontroli Niemiec, Bizonia, Trizonia, Bundeswehra, „polowanie na czarownice”, makkartyzm</i></p> <p>– lokalizuje w czasie powstanie Niemieckiej Socjalistycznej Partii Jedności (1946), powstanie Bizonii (1947), powstanie Trizonii (IV 1949), pierwszą próbę jądrową przeprowadzoną przez ZSRS (IX 1949), podpisanie traktatu pokojowego z Austrią (15 V 1955), wejście RFN do NATO (III 1955), wizytę Johna F. Kennedy’ego w Berlinie (1963)</p> <p>– identyfikuje postacie: Waltera Ulbrichta, Otto Grothewohla, Karla Rennera</p> <p>– omawia politykę władz okupacyjnych wobec Niemiec w zachodnich strefach okupacyjnych i wschodniej strefie okupacyjnej</p> <p>– porównuje politykę państw zachodnich i ZSRS wobec okupowanych Niemiec</p> <p>– wymienia etapy jednoczenia zachodnich stref okupacyjnych</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego wybuchło powstanie berlińskie i jakie były jego konsekwencje</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie miało włączenie RFN do struktur NATO</p> <p>– omawia politykę państw okupacyjnych wobec Austrii</p> <p>– wyjaśnia, czym sytuacja w okupowanej Austrii różniła się od tej w Niemczech</p> <p>– omawia skutki rywalizacji USA i ZSRS w latach 40. i 50.</p> <p>– ocenia, jakie realne zagrożenia dla świata niosła za sobą rywalizacja militarna i polityczna państw Europy Zachodniej i bloku wschodniego</p>
------------------------------	--	---	---

			– ocenia polityczny wydzźwięk blokady Berlina w 1948 r.
Blok wschodni po śmierci Stalina	<ul style="list-style-type: none"> • ZSRS po II wojnie światowej • Walka o władzę w ZSRS • Odwilż w bloku wschodnim • Powstanie węgierskie • Odprężenie w stosunkach międzynarodowych • Praska Wiosna 	<p>– stosuje pojęcia: <i>destalinizacja, odwilż, powstanie węgierskie, doktryna Breżniewa, Praska Wiosna</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: XX Zjazd KPZS (II 1956), powstanie węgierskie (X–XI 1953), Praską Wiosnę (1968), inwazję wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację (20/21 VIII 1968)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni kraje, w których doszło do protestów społecznych przeciwko władzy komunistycznej; państwa, w których doszło do zbrojnej interwencji wojsk sowieckich</p> <p>– identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Imre Nagya, Leonida Breżniewa, Alexandra Dubčeka, Jánoša Kádára, Dwighta Davida Eisenhowera, Gustáva Husáka</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała odwilż w ZSRS i państwach bloku wschodniego</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w procesie destalinizacji odegrał tajny referat N. Chruszczowa wygłoszony podczas XX Zjazdu KPZS</p> <p>– omawia przyczyny i skutki powstania węgierskiego</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegało odprężenie w stosunkach międzynarodowych w latach 50. XX wieku</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki Praskiej Wiosny</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>żdanowszczyzna, doktryna Eisenhowera</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: śmierć J. Stalina (5 III 1953), konferencję w Bandungu (1955), politykę odprężenia (1957–1960), objęcie władzy w ZSRS przez L. Breżniewa (1964)</p> <p>– identyfikuje postacie: Andrieja Żdanowa, Ławrientija Berii, Gieorgija Malenkowa, Wiaczesława Mołotowa, Gieorgija Żukowa, Ilii Erenburga, Mátýása Rákosiiego, Pála Malétera</p> <p>– charakteryzuje politykę wewnętrzną w ZSRS po zakończeniu II wojny światowej</p> <p>– wyjaśnia, jaka polityka kryła się pod hasłem „nasilającej się walki klasowej”</p> <p>– przedstawia proces walki o władzę w ZSRS po śmierci J. Stalina</p> <p>– omawia sytuację na Węgrzech po zakończeniu II wojny światowej</p> <p>– opisuje przebieg powstania węgierskiego</p> <p>– przedstawia stosunek władz ZSRS do powstania na Węgrzech</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób ZSRS rozpoczął proces rywalizacji z USA w latach 50.</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób ZSRS wciągnął w rywalizację z Zachodem inne kontynenty</p> <p>– omawia przebieg Praskiej Wiosny</p> <p>– ocenia inwazję wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację</p> <p>– ocenia wpływ kryzysów w państwach bloku wschodniego na sytuację Europy Środkowo-Wschodniej</p>

<p>Daleki Wschód po II wojnie światowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wojna domowa w Chinach • Polityka wewnętrzna Mao Zedonga • Okupacja i rozwój Japonii • Wojna koreańska • Korea Północna i Południowa 	<p>– stosuje pojęcia: <i>maoizm, Wielki Skok, Czerwona księżyczka, rewolucja kulturalna</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: utworzenie Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej i Republiki Korei (1948), proklamowanie Chińskiej Republiki Ludowej (1 X 1949), wojnę koreańską (VI 1950–VII 1953), rozpoczęcie realizacji Wielkiego Skoku (1958), początek rewolucji kulturalnej (1966)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni miejsca głównych konfliktów na Dalekim Wschodzie po II wojnie światowej</p> <p>– identyfikuje postacie: Mao Zedonga, Kim Ir Sena, Czang Kaj-szeka, Douglasa MacArthura</p> <p>– charakteryzuje politykę wewnętrzną Mao Zedonga</p> <p>– omawia zmiany społeczne wywołane przejściem władzy przez komunistów w Chinach</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał chiński Wielki Skok i jakie przyniósł skutki gospodarcze i społeczne</p> <p>– omawia przejawy i skutki rewolucji kulturalnej w Chinach</p> <p>– omawia przyczyny, przebieg i skutki wojny koreańskiej</p> <p>– przedstawia rozwój gospodarczy Japonii po zakończeniu okupacji amerykańskiej</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>obozы reedukacyjne, Czerwona Gwardia (hunwejbini), komuny ludowe</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: wznowienie wojny domowej w Chinach (1946–1949), zajęcie Tybetu przez Chiny (1950), podpisanie traktatu pokojowego z Japonią (8 IX 1951), rozejm w Panmundżom (VII 1953), powstanie w Tybecie (1959), śmierć Mao Zedonga (1976)</p> <p>– identyfikuje postacie: Dalajlamy XIV, Deng Xiaopinga, Hua Guofenga, Hu Yaobanga, Li Syngmana</p> <p>– przedstawia sytuację wewnętrzną w Chinach po zakończeniu II wojny światowej</p> <p>– omawia skutki wojny domowej w Chinach</p> <p>– opisuje okoliczności powstania Chińskiej Republiki Ludowej</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę odgrywały chińskie obozy reedukacyjne w polityce społecznej Mao Zedonga</p> <p>– wyjaśnia, jak władze chińskie rozwiązały problem Tybetu</p> <p>– omawia sytuację w Chinach po śmierci Mao Zedonga</p> <p>– wyjaśnia, jakie wydarzenia przyczyniły się do pogorszenia stosunków chińsko-sowieckich</p> <p>– omawia okoliczności powstania Korei Północnej i Południowej</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w konflikcie koreańskim odegrały Chiny, ZSRS i USA</p> <p>– wyjaśnia, jakie skutki przyniosła Japonii amerykańska okupacja</p> <p>– ocenia wpływ wojny koreańskiej na późniejsze przemiany polityczne, jakie zaszły w Korei Północnej i Południowej</p>
---	--	--	--

<p>Dekolonizacja Afryki i Azji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Przyczyny rozpadu systemu kolonialnego • Konflikt indochiński • Powstanie Indii i Pakistanu • Wojna w Algierze • Dekolonizacja Afryki • Republika Południowej Afryki • Kraje Trzeciego Świata 	<p>– stosuje pojęcia: <i>dekolonizacja, Indyjski Kongres Narodowy, taktyka biernego oporu, apartheid, kraje Trzeciego Świata</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: I wojnę indochińską (1946–1954), konferencję genewską (1955), Rok Afryki (1960)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni państwa, które powstały w wyniku dekolonizacji azjatyckich posiadłości kolonialnych Francji i Wielkiej Brytanii</p> <p>– identyfikuje postacie: Mahatmy Gandhiego, Charles’a de Gaulle’a, Ho Szi Mina</p> <p>– podaje przyczyny rozpadu systemu kolonialnego</p> <p>– omawia przyczyny, przebieg i skutki I wojny indochińskiej</p> <p>– przedstawia okoliczności powstania Indii i Pakistanu</p> <p>– omawia etapy dekolonizacji Afryki</p> <p>– wyjaśnia, co łączyło ruchy niepodległościowe w Afryce</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>Brytyjska Wspólnota Narodów, Unia Francuska, Viet Minh, Ruch Państw Niezaangażowanych, powstanie Mau Mau, Organizacja Jedności Afrykańskiej, Unia Afrykańska</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: powstanie Demokratycznej Republiki Wietnamu (IX 1945), proklamowanie niepodległości Indii i Pakistanu (1947), wojny o Kaszmir (1947, 1965, 1971, 1999), bitwę pod Dien Bien Phu (1954), wojnę o niepodległość Algierii (1954–1962), konferencję w Bandungu (1955), powołanie Organizacji Jedności Afrykańskiej (1963)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni obszary Azji, na których wystąpiły konflikty zbrojne w czasie dekolonizacji</p> <p>– identyfikuje postacie: Ahmeda Sukarno, Ahmeda Ben Belli, Kwame Nkrumah, Jomo Kenyatta</p> <p>– przedstawia różnice w polityce wobec kolonii prowadzonej przez Wielką Brytanię i Francję</p> <p>– opisuje relacje indyjsko-pakistańskie po uzyskaniu niepodległości przez oba państwa</p> <p>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach Indonezja proklamowała niepodległość</p> <p>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach uznano niepodległość Malajów</p> <p>– omawia przyczyny, przebieg i skutki wojny w Algierze</p> <p>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach utworzono Republikę Południowej Afryki</p> <p>– porównuje przebieg procesów dekolonizacyjnych w Afryce i Azji</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób rywalizacja między krajami zachodnimi i ZSRS wpłynęła na losy innych kontynentów</p>
------------------------------------	---	--	---

			– ocenia proces dekolonizacji i jego wpływ na sytuację geopolityczną na świecie
Konflikty na Bliskim Wschodzie	<ul style="list-style-type: none"> • Powstanie państwa żydowskiego • Niepodległy Izrael • Dekolonizacja Bliskiego Wschodu • Kryzys sueski • Wojna sześciodniowa • Wojna Jom Kippur • Układ w Camp David • Organizacja Wyzwolenia Palestyny • Rewolucja islamska w Iranie 	<p>– stosuje pojęcia: <i>fundamentalści, Organizacja Wyzwolenia Palestyny, intifada, Autonomia Palestyńska</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: proklamowanie państwa Izrael (V 1948), wojnę o niepodległość Izraela (1948–1949), kryzys sueski (X 1956), wojnę sześciodniową (VI 1967), wojnę Jom Kippur (X 1973), układ w Camp David (1978), rewolucję w Iranie (1979)</p> <p>– identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Menachema Begina, Goldę Meir, Richarda Nixona, Leonida Breżniewa, Jasera Arafata, Gamala Abdela Namera, Sadama Husajna, Billa Clintona</p> <p>– opisuje okoliczności powstania państwa Izrael</p> <p>– wymienia wojny, jakie toczył Izrael z państwami arabskimi</p> <p>– wymienia skutki kryzysu sueskiego dla Francji, Wielkiej Brytanii i Egiptu</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla stabilizacji stosunków bliskowschodnich miał układ w Camp David</p> <p>– omawia cele i działalność Organizacji Wyzwolenia Palestyny</p> <p>– omawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>Irgun, Hagana, kibuc, idea panarabska, „biała rewolucja”, ajatollah</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: nacjonalizację, rewolucję w Egipcie (1952), kryzys sueski (1956), zamach w Monachium (1972), pokój izraelsko-egipski w Waszyngtonie (1979), wojnę iracko-irańską (1980–1988), I intifadę (1987), porozumienie z Oslo (1993)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni: tereny zajęte przez Izrael podczas wojny sześciodniowej, ziemie zajęte przez Izrael podczas wojny Jom Kippur</p> <p>– identyfikuje postacie: Moszego Dajana, Anwara as-Sadata, Jimmy’ego Cartera, Hosniego Mubaraka, Faruka I, Mohammada Rezy Pahlawiego, Ruhollaha Chomejniego</p> <p>– przedstawia sytuację w Palestynie po zakończeniu II wojny światowej</p> <p>– omawia proces dekolonizacji Bliskiego Wschodu</p> <p>– wyjaśnia, jak na powstanie Izraela zareagowała ludność arabska</p> <p>– przedstawia funkcjonowanie państwa izraelskiego w początkach jego istnienia</p> <p>– wyjaśnia, jak doszło do kryzysu sueskiego i jakie były jego konsekwencje</p> <p>– wyjaśnia, jak na kryzys sueski zareagowały państwa zachodnie i ZSRS</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki wojny sześciodniowej</p> <p>– omawia przyczyny i skutki wojny Jom Kippur</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w konfliktach izraelsko-arabskich odgrywał ZSRS</p>

			<p>– wyjaśnia, jakie skutki miała zmiana taktyki działania Palestyńczyków przeciwko Izraelowi w czasie intifady</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w zimnowojennej rywalizacji pomiędzy USA i ZSRS odegrały konflikty na Bliskim Wschodzie</p> <p>– ocenia wpływ konfliktów izraelsko-arabskich na sytuację geopolityczną w regionie i na świecie</p>
Zimna wojna w latach 60. i 70.	<ul style="list-style-type: none"> • Rywalizacja Wschód–Zachód • Wyścig zbrojeń • Kryzys kubański • Wojna w Wietnamie • Konflikty w Laosie i Kambodży • Wzrost wpływów ZSRS na świecie • Odprężenie 	<p>– stosuje pojęcia: <i>wyścig zbrojeń</i>, <i>Vietcong</i>, <i>efekt domina</i></p> <p>– lokalizuje w czasie przejęcie władzy na Kubie przez Fidela Castro (1959), kryzys kubański (1962), incydent w Zatoce Tonkijskiej (1964), uznanie polskiej granicy zachodniej przez RFN (1970), zawieszenie broni w wojnie wietnamskiej (1973), Konferencję Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (1973–1975)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni państwa, w których doszło do przejścia władzy przez siły komunistyczne</p> <p>– identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Johna Fitzgeralda Kennedy’ego, Fidela Castro, Ernesta Che Guevary, Leonida Breżniewa, Ho Szi Mina</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał zimnowojenny wyścig zbrojeń</p> <p>– omawia przyczyny, przebieg i skutki kryzysu kubańskiego</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w kryzysie kubańskim odegrała rywalizacja między USA i ZSRS</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego USA zaangażowały się w wojnę w Wietnamie</p> <p>– omawia działania ZSRS, które zmierzały do zwiększenia jego wpływów w świecie lat 70.</p>	<p>– stosuje pojęcia tzw. <i>gorąca linia</i>, <i>szlak Ho Szi Mina</i>, <i>sandiniści</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: lot w kosmos Jurija Gagarina (1961), desant w Zatoce Świń (1961), przejęcie władzy przez Leonida Breżniewa (1966), ofensywę „Tet” (1968), lądowanie na Księżycu (1969), wojnę domową w Kambodży (1970–1975), podpisanie układu Salt I (1972) i Salt II (1979), zamach stanu w Chile (1973), dyktaturę Czerwonych Khmerów (1975–1979), wybuch rewolucji w Nikaragui (1979)</p> <p>– identyfikuje postacie: Jurija Gagarina, Neila Armstronga, Lyndona B. Johnsona, Richarda Nixona, Geralda Forda, Lon Nola, Pol Pota, Salvadora Allende, Augusta Pinocheta, Luisa Somozę</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w rywalizacji między Wschodem i Zachodem odgrywał podbój kosmosu</p> <p>– charakteryzuje rywalizację Wschód–Zachód w latach 60. XX w.</p> <p>– omawia sytuację w Wietnamie po klęsce Francji w Indochinach</p> <p>– przedstawia etapy amerykańskiego zaangażowania w wojnę w Wietnamie</p> <p>– opisuje przebieg wojny w Wietnamie</p> <p>– omawia przejawy polityki odprężenia w latach 70. XX w.</p> <p>– przedstawia konflikty w Laosie i Kambodży</p>

			<p>– wyjaśnia, jak rozwój broni jądrowej wpłynął na konflikty zimnowojenne</p> <p>– ocenia interwencję USA w Wietnamie</p> <p>– ocenia konsekwencje, jakie niósł za sobą wyścig zbrojeń</p> <p>– ocenia konsekwencje politycznej rywalizacji Wchód–Zachód w latach 60.</p> <p>– ocenia konsekwencje polityczne wzrostu wpływów ZSRS na świecie w latach 60. i 70.</p>
USA i Europa Zachodnia podczas zimnej wojny	<ul style="list-style-type: none"> • RFN i Włochy • Stare mocarstwa • Rewolucja goździków • Zmiany w Grecji i Hiszpanii • Początki integracji europejskiej • Od EWG do Rady Europejskiej • Stany Zjednoczone w latach 60. • Ameryka po wojnie wietnamskiej 	<p>– stosuje pojęcia: <i>junta, plan Schumana, Rada Europy, Europejska Wspólnota Węgla i Stali, Europejska Wspólnota Gospodarcza, Europejska Wspólnota Energii Atomowej, Rada Europejska, Parlament Europejski, Europejska Konwencja Praw Człowieka, Europejski Trybunał Praw Człowieka</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: plan Schumana (1950), przyjęcie Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (1950), powstanie Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (1952), II wojnę indochińską (1955–1975), traktaty rzymskie (1957)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni: państwa założycielskie EWWiS; państwa, które wstąpiły do EWG w latach 1973–1986</p> <p>– identyfikuje postacie: Roberta Schumana, Konrada Adenauera, Jeana Moneta, Alcida de Gasperiego, Paula-Henriego Spaaka, Johna F. Kennedy’ego, Richarda Nixona</p> <p>– przedstawia początki integracji europejskiej</p> <p>– wymienia etapy integracji państw Europy Zachodniej</p> <p>– omawia funkcjonowanie EWG do końca lat 70.</p> <p>– omawia skutki, jakie przyniosła USA wojna w Wietnamie</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>rewolucja goździków, junta tzw. czarnych pułkowników, kraje Beneluksu, Europejska Organizacja Współpracy Gospodarczej, Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, Unia Zachodnio-europejska, afera „Watergate”, impeachment</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: utworzenie Kongresu Europy w Hadze (1948), Europejskiej Organizacji Współpracy Gospodarczej (1948), utworzenie Rady Europy (1949), objęcie tronu przez Elżbietę II (1952), V Republikę we Francji (1959–1969), zamach w Dallas (1963), zamach stanu w Grecji (1967), juntę tzw. czarnych pułkowników (1967–1974), podpisanie przez RFN układów o wzajemnych stosunkach z ZSRS oraz PRL (1970), aferę „Watergate” (1972), kryzys paliwowy (1973), rewolucję goździków (1974), powrót Burbonów na tron Hiszpanii (1975), pierwsze demokratyczne wybory w Hiszpanii (1977), pierwsze wybory do Parlamentu Europejskiego (1979)</p> <p>– identyfikuje postacie: Willy’ego Brandta, Juana Carlosa, António de Oliveiry Salazara, Lyndona B. Johnsona</p> <p>– omawia sytuację polityczną w RFN</p> <p>– charakteryzuje sytuację polityczną w Wielkiej Brytanii i Francji</p>

			<p>– przedstawia sytuację polityczną we Włoszech</p> <p>– omawia przemiany polityczne, jakie zaszły w Grecji i Hiszpanii</p> <p>– przedstawia przyczyny i skutki rewolucji goździków w Portugalii</p> <p>– porównuje sytuację polityczno-gospodarczą w państwach Europy Zachodniej po II wojnie światowej</p> <p>– charakteryzuje sytuację polityczną w USA</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ na sytuację polityczną w USA miała afera „Watergate”</p> <p>– omawia przyczyny i skutki kryzysu paliwowego</p> <p>– ocenia politykę wewnętrzną i zagraniczną J.F. Kennedy’ego oraz L. B. Johnsona</p> <p>– ocenia polityczne i gospodarcze znaczenie integracji europejskiej</p>
Przemiany społeczne i kulturowe	<ul style="list-style-type: none"> • Rewolucja obyczajowa • Muzyka rockowa • Popart • Ruchy kontestatorskie • Bunt studentki • Ruchy feministyczne • Terroryzm polityczny • Walka z segregacją rasową • Przemiany w Kościele katolickim 	<p>– stosuje pojęcia: „zgnity” Zachód, rewolucja obyczajowa, rewolucja seksualna, pacyfizm, feminizm, rasizm, laicyzacja, subkultura, hipisi, kontrkultura, segregacja rasowa, Afroamerykanie, ruch ekumeniczny</p> <p>– lokalizuje w czasie: Sobór Watykański II (1962–1965), zniesienie segregacji rasowej w USA (1964), bunt studentki (1968)</p> <p>– identyfikuje postać Martina Luthera Kinga</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego doszło do rewolucji obyczajowej na przełomie lat 60. i 70. XX w.</p> <p>– przedstawia, na czym polegała rewolucja obyczajowa lat 60. i 70. XX w.</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała rewolucja seksualna w latach 60. XX w. i jakie były jej skutki</p> <p>– charakteryzuje kontrkulturę lat 60. i 70. XX w.</p> <p>– wymienia zjawiska i procesy, które doprowadziły do buntów studentki w 1968 r.</p> <p>– omawia przyczyny narodzin ruchów feministycznych</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>ruch kontestatorski, popart, terroryzm polityczny, Ku-Klux-Klan, teologia wyzwolenia</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: marsz na Waszyngton (1963), festiwal w Woodstock (1969)</p> <p>– identyfikuje postacie: Andy’ego Warhola, Jana XXIII, Pawła VI, postacie związane z ruchami kontestatorskimi, Betty Friedan, Gustava Gutiérreza</p> <p>– charakteryzuje ruch hipisowski</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego muzyka rockowa stała się symbolem nowej epoki</p> <p>– wymienia ruchy kontestatorskie, jakie pojawiły się w latach 60. i 70. XX w.</p> <p>– wyjaśnia, jakie czynniki miały wpływ na powstanie popartu</p> <p>– omawia proces walki z segregacją rasową w USA</p> <p>– przedstawia metody walki z rasizmem, jakie stosowali amerykańscy działacze na rzecz praw obywatelskich w latach 60. i 70.</p>

		– wymienia zmiany w Kościele katolickim, które były rezultatem obrad Soboru Watykańskiego II	– wyjaśnia, jak doszło do pojawienia się terroryzmu lewackiego – wymienia lewackie organizacje terrorystyczne, które działały w Europie w latach 70. i 80. – charakteryzuje przemiany w Kościele katolickim przeprowadzone w wyniku obrad Soboru Watykańskiego II – wyjaśnia, na czym polegała teologia wyzwolenia – ocenia, jaki wpływ na zachodnie społeczeństwa miała rewolucja obyczajowa – ocenia, czy Sobór Watykański II był przełomowym wydarzeniem w historii Kościoła katolickiego – ocenia zmianę roli kobiet w życiu społeczeństw zachodnich – ocenia stosunek państw i społeczeństw do działalności organizacji terrorystycznych
IV. Polska pod władzą komunistów			
Początki rządów komunistów	<ul style="list-style-type: none"> • Nowe granice • Przesiedlenia ludności • Represje nowych władz • Akcja „Wisła” • Pogrom kielecki • Przejęcie władzy w państwie przez komunistów • Referendum ludowe • Wybory do Sejmu Ustawodawczego 	<p>– stosuje pojęcia: <i>reemigranci, repatrianci, autochtoni, Ziemie Odzyskane, akcja „Wisła”, pogrom kielecki, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej, referendum ludowe, Polska Zjednoczona Partia Robotnicza, Milicja Obywatelska</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: powojenne przesiedlenia ludności (1945–1947), powstanie Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej (28 VI 1945), zawarcie układu polsko-sowieckiego (16 VIII 1945), referendum ludowe (30 VI 1946), pogrom kielecki (VII 1946), wybory do Sejmu Ustawodawczego (19 I 1947), akcję „Wisła” (I–VII 1947), powstanie Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (XII 1948)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni tereny, które Polska straciła, oraz tereny, które zyskała po II wojnie światowej</p>	<p>– stosuje pojęcia: Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego, testament Polski Walczącej</p> <p>– lokalizuje w czasie: rozwiązanie się Rady Jedności Narodowej (1 VII 1945), cofnięcie poparcia aliantów zachodnich dla rządu emigracyjnego (5 VII 1945), założenie Polskiego Stronnictwa Ludowego (VIII 1945), podpisanie układu o przyjaźni między Polską a Czechosłowacją (III 1947), ucieczkę S. Mikołajczyka (X 1947), zawarcie układu Polski z NRD (1950) oraz z RFN (1970)</p> <p>– identyfikuje postać Stanisława Radkiewicza</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób uregulowano kwestie granic Polski po II wojny światowej</p> <p>– charakteryzuje przesiedlenia ludności na ziemiach polskich po zakończeniu wojny</p>

		<p>– identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Bolesława Bieruta, Edwarda Osóbki-Morawskiego, Władysława Gomułki, Józefa Cyrankiewicza</p> <p>– omawia zmiany terytorialne, jakie objęły Polskę po II wojnie światowej</p> <p>– wymienia przyczyny i skutki powojennej migracji ludności na ziemiach polskich</p> <p>– wyjaśnia, kogo i w jaki sposób represjonowała władza komunistyczna w powojennej Polsce</p> <p>– przedstawia przyczyny, cele i skutki akcji „Wisła”</p> <p>– wyjaśnia, jakie były przyczyny pogromu kieleckiego</p> <p>– omawia przyczyny i skutki referendum ludowego w 1946 r.</p> <p>– wymienia etapy przejmowania władzy w państwie przez komunistów</p>	<p>– wyjaśnia, jaką rolę w powojennej Polsce odgrywał PSL</p> <p>– wyjaśnia, jaki stosunek do referendum ludowego miały partie polityczne i ugrupowania podziemne przeciwne komunistom</p> <p>– opisuje okoliczności, w jakich doszło do pierwszych powojennych wyborów do Sejmu Ustawodawczego</p> <p>– przedstawia metody przejmowania władzy w Polsce przez komunistów</p> <p>– omawia proces przejmowania władzy w państwie przez komunistów</p> <p>– charakteryzuje sytuację polityczną w państwie polskim w latach 1945–1947</p> <p>– ocenia postawy Polaków wobec nowej władzy</p> <p>– ocenia skuteczność działań podejmowanych przez komunistów w celu przejęcia władzy w Polsce</p>
Opór wobec nowej władzy	<ul style="list-style-type: none"> • Opozycja wobec władzy komunistycznej • Obława augustowska • Rząd Rzeczypospolitej na uchodźstwie • Podziemie antykomunistyczne • Żołnierze niezłomni 	<p>– stosuje pojęcia: <i>mała konstytucja</i>, <i>żołnierze niezłomni</i>, <i>podziemie antykomunistyczne</i>, <i>Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość”</i>, <i>ugrupowania „Nie”</i>, <i>Narodowe Siły Zbrojne</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: działalność Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość” (IX 1945–1947), uchwalenie małej konstytucji (19 II 1947)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni obszary, na których najintensywniej działało podziemie antykomunistyczne</p> <p>– identyfikuje postacie: Bolesława Bieruta, Leopolda Okulickiego ps. Niedźwiadek, Augusta Emila Fieldorfa ps. Nil, Danuty Siedzikówny ps. Inka, Feliksa Selmanowicza ps. Zagończyk, Witolda Pileckiego, Jana Rzepeckiego, Zygmunta Szendzielarza ps. Łupaszka, Jana Rodowicza ps. Anoda</p> <p>– przedstawia metody, jakimi komuniści walczyli z opozycją polityczną i podziemiem niepodległościowym</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>obława augustowska</i>, <i>Delegatura Zagraniczna WiN</i>, <i>Narodowe Zjednoczenie Wojskowe</i></p> <p>– lokalizuje w czasie obławę augustowską (VII 1945), działalność Delegatury Zagranicznej WiN (1946–1953), „proces generałów” (1951)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni tereny, na których działały oddziały UPA</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Tomasza Arciszewskiego, Augusta Zalewskiego, Stanisława Ostrowskiego, Edwarda Raczyńskiego, Kazimierza Sabbata, Kazimierza Kaczorowskiego, Jerzego Giedroycia, Józefa Franczaka ps. Lalek, Jerzego Kirchmayera, Stefana Mossora, Franciszka Hermana, Stanisława Tatara, Mariana Utnika, Mariana Bernaciaka ps. Orlik, Hieronima Dekutowskiego ps. Zapora, Fran-</p>

		<p>– wymienia organizacje działające w ramach podziemia antykomunistycznego</p> <p>– omawia przykłady żołnierzy niezłomnych, ich działania i losy</p> <p>– omawia założenia ustrojowe wprowadzone przez małą konstytucję z 1947 r.</p>	<p>ciszka Jaskulskiego ps. Zagończyk, Franciszka Niepokólczyckiego, Wincentego Kwiecińskiego, Łukasza Ciepłińskiego, Tadeusza Danilewicza, Stanisława Kasznicy</p> <p>– omawia sytuację władz polskich na uchodźstwie</p> <p>– przedstawia powojenne losy żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego doszło do obławy augustowskiej i jakie były jej skutki</p> <p>– omawia działalność polskiego podziemia antykomunistycznego w latach 1945–1948</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób władze walczyły z podziemciem antykomunistycznym</p> <p>– ocenia skuteczność działalności opozycji antykomunistycznej</p> <p>– ocenia postawę społeczeństwa polskiego wobec działań antykomunistycznego podziemia</p>
Powojenna odbudowa kraju	<ul style="list-style-type: none"> • Straty wojenne • Bilans II wojny światowej • Odbudowa Warszawy • Reforma rolna • Próba kolektywizacji • Nacjonalizacja • Handel • Sytuacja życiowa ludności • Plan trzyletni • Szkolnictwo 	<p>– stosuje pojęcia: <i>reforma rolna, gospodarka centralnie planowana, nacjonalizacja, kolektywizacja, Państwowe Gospodarstwa Rolne, plan trzyletni, „bitwa o handel”</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: wydanie dekretu o reformie rolnej (6 IX 1944), uchwalenie ustawy o nacjonalizacji (3 I 1946), plan trzyletni (1947–1949), „bitwę o handel” (IV 1947), utworzenie Państwowych Gospodarstw Rolnych (1949)</p> <p>– omawia straty infrastrukturalne i demograficzne, jakie poniosła Polska w wyniku II wojny światowej</p> <p>– przedstawia założenia i sposób realizacji reformy rolnej</p> <p>– omawia proces kolektywizacji polskiej wsi</p> <p>– opisuje proces nacjonalizacji przeprowadzony przez władze komunistyczne</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała gospodarka centralnie planowana</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne, współzawodnictwo pracy, Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Pomocy i Odbudowy</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: powstanie Ministerstwa Odbudowy (IV 1945), wprowadzenie obowiązkowego szkolnictwa podstawowego (1948), uchwalenie ustawy o obowiązku bezpłatnej nauki dla analfabetów i półanalfabetów (1949)</p> <p>– identyfikuje postać Wincentego Pstrowskiego</p> <p>– przedstawia działania, jakie podjęto po zakończeniu wojny w celu odbudowy kraju ze zniszczeń</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego proces kolektywizacji w Polsce zakończył się fiaskiem</p> <p>– omawia tzw. „bitwę o handel” i jej gospodarcze konsekwencje</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegało współzawodnictwo pracy</p>

		– przedstawia założenia i realizację planu trzyletniego	– omawia organizację szkolnictwa w powojennej Polsce – ocenia skuteczność działań nowej władzy zmierzających do odbudowy powojennej Polski – ocenia postawy Polaków wobec reform przeprowadzanych przez nową władzę
Stalinizm w Polsce	<ul style="list-style-type: none"> • Powstanie PZPR • Kult jednostki • Prześladowania Kościoła katolickiego • Indoktrynacja młodzieży • Konstytucja PRL • Plan sześcioletni • Radio Wolna Europa • Socrealizm 	<p>– stosuje pojęcia: <i>stalinizm, kult jednostki, Polska Rzeczpospolita Ludowa, plan sześcioletni, Związek Młodzieży Polskiej, socrealizm, gospodarka socjalistyczna</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: powstanie Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (XII 1948), socrealizm (1949–1956), uchwałę o wymianie pieniędzy (1950), plan sześcioletni (1950–1955), uchwalenie Konstytucji PRL (22 VII 1952), internowanie prymasa S. Wyszyńskiego (1953–1956)</p> <p>– identyfikuje postacie: Bolesława Bieruta, Stefana Wyszyńskiego, Józefa Cyrankiewicza</p> <p>– omawia okoliczności powstania PZPR</p> <p>– wyjaśnia, jakie cele miały organizacje młodzieżowe zakładane przez komunistyczne władze</p> <p>– omawia przejawy kultu jednostki w powojennej Polsce</p> <p>– przedstawia socrealizm w polskiej kulturze</p> <p>– wyjaśnia, w jakim celu wprowadzono w 1950 r. reformę walutową</p> <p>– charakteryzuje założenia i realizację planu sześcioletniego</p> <p>– wyjaśnia, jakie konsekwencje gospodarcze i społeczne przyniósł plan sześcioletni</p> <p>– opisuje system polityczny PRL wprowadzony przez konstytucję z 1952 r.</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>nomenklatura, Służba Polsce, Ochotnicze Hufce Pracy, ruch księży-patriotów, Radio Wolna Europa</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: powstanie Stowarzyszenia PAX (1947), objęcie funkcji prymasa Polski przez S. Wyszyńskiego (X 1948), powstanie ruchu księży-patriotów (1949), wydanie dekretu o ochronie wolności sumienia (1949), powstanie Radia Wolna Europa (1949), przejście przez państwo Caritas i majątków kościelnych (1950), podpisanie porozumienia między rządem a Episkopatem (IV 1950), wystosowanie przez biskupów listu do władz PRL <i>Non possumus</i> (III 1953)</p> <p>– identyfikuje postacie: Jakuba Bermana, Hilarego Minca, Jana Nowaka-Jeziorańskiego, Bolesława Piaseckiego, Czesława Kaczmarka, Józefa Światły</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała nomenklatura</p> <p>– przedstawia organizacje, które służyły komunistycznej władzy do osłabienia wpływów Kościoła katolickiego</p> <p>– omawia politykę władz komunistycznych wobec Kościoła katolickiego</p> <p>– wyjaśnia, które organizacje służyły indoktrynacji młodzieży</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę w życiu Polaków w PRL odgrywało Radio Wolna Europa</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób socrealizm odzwierciedlał ideologiczne założenia systemu politycznego PRL</p>

			<p>– ocenia, czy Polska w latach 1947–1956 była państwem totalitarnym</p> <p>– ocenia relacje między państwem a Kościołem katolickim w okresie stalinowskim</p> <p>– ocenia okres stalinizmu w Polsce</p>
Odwilż i polski październik	<ul style="list-style-type: none"> • Początki odwilży • Antykomunistyczny bunt w Poznaniu • Polski Październik • Początek rządów Gomułki • Sytuacja gospodarcza • Kultura w okresie rządów Gomułki • Rozwój sztuki filmowej 	<p>– stosuje pojęcia: <i>poznański Czerwiec, odwilż październikowa, „polska droga do socjalizmu”, polska szkoła plakatu, polska szkoła filmowa</i></p> <p>– lokalizuje w czasie śmierć B. Bieruta (III 1956), poznański Czerwiec (28–30 VI 1956), VIII Plenum KC PZPR (X 1956), koniec odwilży październikowej (1957)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Józefa Cyrankiewicza, Stanisława Mrożka, Wisławy Szymborskiej, Andrzeja Wajdy, Tadeusza Kantora, Tadeusza Różewicza, Zbigniewa Cybulskiego</p> <p>– przedstawia przyczyny, przebieg i skutki poznańskiego czerwca</p> <p>– przedstawia okoliczności, które w 1956 r. doprowadziły do przejścia władzy przez W. Gomułkę</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała odwilż październikowa</p> <p>– wymienia najważniejsze osiągnięcia polskiej kultury okresu odwilży</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>natolińczycy, puławianie, Klub Krzywego Koła, Zmilitaryzowane Odwody Milicji Obywatelskiej, akcja tączenia rodzin, big-beat, bikiniarze</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: powołanie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (1954), powstanie Klubu Krzywego Koła (1955), opublikowanie „Poematu dla dorosłych” Adama Ważyka (VIII 1955), reaktywowanie ZHP (1956), podpisanie porozumienia z ZSRS (1957), pierwszy Międzynarodowy Festiwal Piosenki (1961), pierwszy Krajowy Festiwal Piosenki Polskiej w Opolu (1963)</p> <p>– identyfikuje postacie: Adama Ważyka, Władysława Hasióra, Marka Hłaski, Edwarda Stachury, Stanisława Lema, Kazimierza Kutza, Leopolda Tyrmanda, Romka Strzałkowskiego, Stanisława Stommy, Stefana Kisielewskiego, Krzysztofa Komedy-Trzcieskiego, Zbigniewa Namysłowskiego, Mirona Białoszewskiego, Tadeusza Konwickiego, Wojciecha Hasa, Jerzego Kawalerowicza, Sylwestra Chęcińskiego, Adama Hanuszkiewicza</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ na przemiany polityczne w 1956 r. miała trudna sytuacja gospodarcza</p> <p>– omawia proces destalinizacji Polski</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała walka frakcyjna w PZPR i jakie były jej konsekwencje</p> <p>– charakteryzuje początek rządów W. Gomułki</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ na polską kulturę miała odwilż październikowa</p>

			<p>– omawia osiągnięcia polskiej sztuki i literatury lat 60. XX w.</p> <p>– przedstawia osiągnięcia polskiej sztuki filmowej</p> <p>– ocenia reakcję władz na wystąpienia robotnicze w 1956 r.</p> <p>– ocenia polityczne, gospodarcze i społeczne skutki odwilży październikowej</p>
Rządy Gomułki	<ul style="list-style-type: none"> • Rządy Gomułki • Polityka zagraniczna PRL • Życie codzienne • Konflikt władzy z Kościołem • Marzec 1968 r. • Opozycja lat 60. • Interwencja w Czechosłowacji • Grudzień '70 na Wybrzeżu 	<p>– stosuje pojęcia: <i>mała stabilizacja</i>, <i>wydarzenia marcowe</i>, <i>wydarzenia grudniowe</i>, <i>strajk okupacyjny</i>, <i>„czarny czwartek”</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: obchody Millennium Chrztu Polski (IV–V 1966), wydarzenia marcowe (III 1968), podpisanie układu o normalizacji stosunków między PRL a RFN (7 XII 1970), wydarzenia grudniowe na Wybrzeżu (14–22 XII 1970), początek strajku w Stoczni Gdańskiej (14 XII 1970), „czarny czwartek” (17 XII 1970)</p> <p>– identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Józefa Cyrankiewicza, Willy’ego Brandta, Edwarda Gierka, Wojciecha Jaruzelskiego</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego lata rządów W. Gomułki nazwano małą stabilizacją</p> <p>– wyjaśnia, jak doszło do konfliktu władzy z Kościołem katolickim w latach 60. XX w.</p> <p>– omawia przyczyny, przebieg i skutki Marca 1968 r.</p> <p>– przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu w grudniu 1970 r.</p> <p>– wymienia powody protestów robotników, studentów i intelektualistów w latach 1956–1970</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>„komandosi”</i>, <i>rewizjoniści</i>, <i>dogmatycy</i>, <i>tzw. partyzanci</i>, <i>tzw. docenci marcowi</i>, <i>List 34</i>, <i>stan wyjątkowy</i>, <i>godzina milicyjna</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: opublikowanie Listu 34 (III 1964), orędzie biskupów polskich do biskupów niemieckich (XI 1965), spektakl „Dziady” w Teatrze Narodowym (30 I 1968), protest Ryszarda Siwca (IX 1968), ogłoszenie podwyżki cen żywności (12 XII 1970)</p> <p>– identyfikuje postacie: Mieczysława Moczara, Jacka Kuronia, Adama Michnika, Karola Modzelewskiego, Piotra Jaroszewicza, Antoniego Słonimskiego, Ryszarda Siwca, Zbyszka Godlewskiego, Alojzego Karoszki, Stanisława Kociołka, Mariana Spychalskiego</p> <p>– opisuje kierunki polityki zagranicznej PRL</p> <p>– omawia proces wzmacniania pozycji Polski na arenie międzynarodowej</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ na sytuację polityczną w Polsce miała sześciomiesięczna wojna izraelsko-arabska</p> <p>– omawia sytuację gospodarczą Polski za rządów W. Gomułki</p> <p>– wyjaśnia, kto zainicjował tworzenie się opozycji wobec władz komunistycznych w latach 60. XX w.</p> <p>– przedstawia udział Polski w interwencji w Czechosłowacji w 1968 r.</p>

			<p>– wyjaśnia, jaki wpływ miały wydarzenia Marca '68 i Grudnia '70 na pozycję Gomułki w partii i społeczeństwie</p> <p>– ocenia rządy W. Gomułki</p> <p>– ocenia reakcję władz na wydarzenia marcowe 1968 r. i wystąpienia robotnicze w 1970 r.</p> <p>– ocenia postawę władz PRL wobec Kościoła katolickiego</p> <p>– ocenia działalność opozycji wobec władz komunistycznych w latach 60.</p>
Rządy Gierka	<ul style="list-style-type: none"> • Początki rządów Gierka • Gospodarka lat 70. • Polityka zagraniczna Gierka • Zmiany w konstytucji • Kultura polska lat 70. • Propaganda sukcesu 	<p>– stosuje pojęcia: „propaganda sukcesu”, kino moralnego niepokoju</p> <p>– lokalizuje w czasie: objęcie stanowiska I sekretarza KC PZPR przez E. Gierka (20 XII 1970), plan gospodarczy ekipy E. Gierka (1971–1975), nowelizację Konstytucji PRL (II 1976), kryzys gospodarczy (1976–1980)</p> <p>– identyfikuje postacie: Edwarda Gierka, Piotra Jaroszewicza, Jacka Kuronia, Andrzeja Wajdę, Wisławę Szymborską, Czesława Miłosza, Zbigniewa Herberta, Sławomira Mrożka</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała i jakie cele chciała osiągnąć ekipa E. Gierka za pomocą propagandy sukcesu</p> <p>– omawia nową strategię gospodarczą i plan reform gospodarczych rządu E. Gierka</p> <p>– wymienia przykłady inwestycji przemysłowych i infrastrukturalnych lat 70.</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego doszło do załamania gospodarczego w Polsce w drugiej połowie lat 70.</p> <p>– przedstawia, jakie zmiany wprowadzono do Konstytucji PRZ w 1976 r.</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę odgrywało tzw. kino moralnego niepokoju</p>	<p>– stosuje pojęcie <i>nowomowa partyjna</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: podpisanie Aktu końcowego KBWE (1975), reformę administracyjną (1975), ogłoszenie Listu 59 (XII 1975), lot M. Hermaszewskiego w kosmos (1978)</p> <p>– identyfikuje postacie: Jana Olszewskiego, Agnieszki Holland, Krzysztofa Kieślowskiego, Tadeusza Różewicza, Kazimierza Górskiego, Huberta Wagnera, Jakuba Karpińskiego, Edwarda Lipińskiego, Feliksa Falka, Krzysztofa Zanussiego, Ernesta Brylla, Aleksandra Rymkiewicza, Jana Twardowskiego, Stanisława Barańczaka, Jerzego Andrzejewskiego, Tadeusza Konwickiego, Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, Mirosława Hermaszewskiego</p> <p>– wyjaśnia, czego domagały się środowiska opozycyjne w drugiej połowie lat 70.</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegała reforma administracyjna w 1975 r.</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ na rozwój polskiej kultury w latach 70. miało złagodzenie cenzury</p> <p>– przedstawia sukcesy sportowe Polaków w latach 70.</p> <p>– omawia politykę zagraniczną rządu E. Gierka</p> <p>– ocenia politykę krajową prowadzoną przez E. Gierka</p>

			– ocenia skuteczność propagandy sukcesu prowadzonej przez ekipę E. Gierka
Początek opozycji demokratycznej	<ul style="list-style-type: none"> • Kryzys gospodarczy i społeczny • Wydarzenia z 1976 r. • Opozycja lat 70. • Relacje z Kościołem • Polska pod koniec lat 70. 	<p>– stosuje pojęcia: <i>opozycja demokratyczna, wydarzenia radomskie</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: wydarzenia radomskie (25 VII 1976), powstanie Komitetu Obrony Robotników (IX 1976), powstanie Komitetu Samoobrony Społecznej KOR (IX 1977), wybór kard. K. Wojtyły na papieża (16 X 1978), I pielgrzymkę Jana Pawła II do Polski (2–10 VI 1979)</p> <p>– identyfikuje postacie: Jacka Kuronia, Adama Michnika, Antoniego Macierewicza, Zbigniewa Romaszewskiego, Jana Olszewskiego, Andrzeja Gwiazdy, Edwarda Gierka, Piotra Jaroszewicza</p> <p>– wyjaśnia, jakie czynniki wpłynęły na powstawanie organizacji opozycyjnych w drugiej połowie lat 70.</p> <p>– wymienia ugrupowania opozycyjne, które powstały w Polsce w latach 70.</p> <p>– omawia przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń radomskich z czerwca 1976 r.</p> <p>– wyjaśnia, jakie społeczne znaczenie miał wybór Karola Wojtyły na papieża i jego pielgrzymka do ojczyzny</p>	<p>– lokalizuje w czasie: powstanie Polskiego Porozumienia Niepodległościowego (1976), wystosowanie <i>Apelu do społeczeństwa i władz PRL</i> (IX 1976), śmierć S. Pyjasa (V 1977), powstanie tzw. Latającego Uniwersytetu (1977) i Towarzystwa Kursów Naukowych (1978)</p> <p>– identyfikuje postacie: Zdzisława Najdera, Jana Józefa Lipskiego, Stanisława Pyjasa, Leszka Moczulskiego, Edwarda Lipińskiego, Andrzeja Czumy, Tadeusza Stańskiego, Romualda Szeremietiewa, Kazimierza Świtonia, Krzysztofa Wyszowskiego, Antoniego Sołowski, Jacka Bartyzela, Aleksandra Halla, Marka Jurka</p> <p>– charakteryzuje organizacje opozycyjne lat 70.</p> <p>– omawia metody działania organizacji opozycyjnych lat 70.</p> <p>– opisuje stan polskiej gospodarki pod koniec lat 70.</p> <p>– charakteryzuje relacje władzy z Kościołem katolickim w latach 70.</p> <p>– ocenia, jaki wpływ miał wybór Karola Wojtyły na papieża na sytuację panującą w Polsce</p> <p>– ocenia działalność opozycji antykomunistycznej z lat 70.</p>
Powstanie NSZZ Solidarność	<ul style="list-style-type: none"> • Początek strajków • Sierpień 1980 • Powstanie NSZZ „Solidarność” • I Zjazd NSZZ „Solidarność” • „Karnawał »Solidarności«” • Władza wobec „Solidarności” • Zamach na papieża i śmierć prymasa • Na drodze do konfrontacji 	<p>– stosuje pojęcia: <i>strajk solidarnościowy, Międzyzakładowy Komitet Strajkowy, Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”, „karnawał »Solidarności«”, pluralizm</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: rozpoczęcie strajku w Stoczni Gdańskiej (14 VIII 1980), ogłoszenie 21 postulatów (18 VIII 1980), podpisanie porozumień sierpniowych (30 i 31 VIII oraz 3 IX 1980), powołanie Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” (17 IX</p>	<p>– stosuje pojęcie <i>sklepy komercyjne</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: rozpoczęcie strajku w Szczecinie (18 VIII 1980), podpisanie porozumienia rzeszowsko-ustrzyckiego (II 1981), wydarzenia w Bydgoszcy (III 1981), I zjazd NSZZ „Solidarność” (IX–X 1981)</p> <p>– identyfikuje postacie: Aliny Pienkowskiej, Bogdana Borsewicz, Ryszarda Kuklińskiego, Mariana Jurczyka, Bohdana Cywińskiego, Mieczysława Jagielskiego, Stanisława Kani</p>

		<p>1980), „karnawał »Solidarności«” (IX 1980–XII 1981), zamach na Jana Pawła II (13 V 1981)</p> <p>– identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego, Anny Walentynowicz, Henryki Krzywonos, Bronisława Geremka, Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Kaczyńskiego, Andrzeja Gwiadzę, Mieczysława Rakowskiego</p> <p>– omawia przyczyny, przebieg i skutki strajków w sierpniu 1980 r.</p> <p>– przedstawia postulaty strajkujących w Stoczni Gdańskiej</p> <p>– przedstawia okoliczności powstania NSZZ „Solidarność”</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał „karnawał »Solidarności«”</p> <p>– wyjaśnia, jakie skutki społeczne i polityczne przyniosły Polakom wydarzenia sierpniowe z 1980 r.</p>	<p>– omawia stosunek władz do strajkujących w sierpniu 1980 r.</p> <p>– przedstawia decyzje podjęte podczas I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność”</p> <p>– przedstawia stosunek społeczeństwa do „Solidarności”</p> <p>– charakteryzuje stosunek władz do „Solidarności”</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polaków w latach komunizmu miały postacie Jana Pawła II i prymasa S. Wyszyńskiego</p> <p>– ocenia wpływ powstania NSZZ „Solidarność” na demokratyzację społeczeństwa i państwa</p> <p>– ocenia politykę władz wobec „Solidarności”</p>
Stan wojenny	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzenie stanu wojennego • Opór społeczeństwa • Pacyfikacja kopalni „Wujek” • Podziemna działalność „Solidarności” • Zmiany na szczeblach władzy • Protesty • Postawa Kościoła katolickiego • Polska gospodarka • Zniesienie stanu wojennego 	<p>– stosuje pojęcia: <i>stan wojenny, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego, godzina policyjna, internowanie</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: ogłoszenie stanu wojennego (13 XII 1981), pacyfikację kopalni „Wujek” (16 XII 1981), utworzenie Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ „Solidarność” (IV 1982), zawieszenie stanu wojennego (XII 1982), zniesienie stanu wojennego (22 VII 1983)</p> <p>– identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Zbigniewa Bujaka, Władysława Frasyniuka, Bogdana Borusiewicza, Jerzego Popiełuszki</p> <p>– przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego</p> <p>– wymienia ograniczenia i represje stosowane przez władze w czasie trwania stanu wojennego</p>	<p>– stosuje pojęcie <i>program „5 razy tak”</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: założenie Ogólnopolskiego Komitetu Oporu (I 1982), powstanie „Solidarności Walczącej” (VI 1982), powołanie Patriotycznego Ruchu Odrodzenia Narodowego (VII 1982), II pielgrzymkę Jana Pawła II do Polski (VI 1983), zabójstwo J. Popiełuszki (X 1984)</p> <p>– identyfikuje postacie: Bogdana Lisa, Władysława Hardka, Józefa Glempa, Zofii i Zbigniewa Romaszewskich, Eugeniusza Szumiejki, Andrzeja Konarskiego, Aleksandra Halla, Jana Dobraczyńskiego, Kornela Morawieckiego</p> <p>– przedstawia reakcje społeczeństwa na wprowadzenie stanu wojennego</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie miała pacyfikacja kopalni „Wujek”</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady protestów społecznych i wystąpień antyrządowych po wprowadzeniu stanu wojennego – omawia okoliczności zniesienia stanu wojennego 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sytuację gospodarczą w kraju na początku lat 80. – opisuje podziemną działalność „Solidarności” – charakteryzuje postawę Kościoła katolickiego wobec wydarzeń stanu wojennego – przedstawia działania ks. J. Popiełuszki przeciwko władzy komunistycznej – ocenia decyzję o wprowadzeniu stanu wojennego – ocenia postawy Polaków wobec wprowadzenia stanu wojennego – ocenia postawę Kościoła katolickiego wobec wydarzeń stanu wojennego
V. Świat na przełomie XX i XXI w.			
Kryzys bloku komunistycznego	<ul style="list-style-type: none"> • Blok wschodni w latach 70. i 80. • Gospodarka Jugosławii i Węgier • Rozwiązanie RWPG • Konflikt w Afganistanie • ZSRS w latach 80. • Katastrofa w Czarnobylu 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: <i>dysydent, system nakazowo-rozdzielczy, głośność, pierestrojka</i> – lokalizuje w czasie: interwencję ZSRS w Afganistanie (1979–1989), objęcie władzy przez M. Gorbaczowa (1985), odrzucenie doktryny Breżniewa (1989) – identyfikuje postacie: Michaiła Gorbaczowa, George’a H.W. Busha – przedstawia sytuację społeczno-gospodarczą w państwach bloku wschodniego w latach 70. – omawia przyczyny i skutki interwencji sowieckiej w Afganistanie – wyjaśnia, na czym polegały reformy przeprowadzone w ZSRS przez M. Gorbaczowa – wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiło symboliczne zakończenie zimnej wojny 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: <i>socjalizm rynkowy, woluntaryzm gospodarczy, finlandyzacja, mudżahedini</i> – lokalizuje w czasie: bojkot igrzysk olimpijskich w Moskwie (1980), katastrofę w Czarnobylu (IV 1986), spotkanie na Malcie (2–3 XII 1989), rozwiązanie RWPG (1991) – identyfikuje postacie: Nicolae Ceaușescu, Jurija Andropowa, Andrieja Sacharowa, Hafizullaa Amina, Babraka Karmala, Konstantina Czernienki – charakteryzuje sytuację gospodarczą i polityczną w ZSRS w latach 80. – omawia zmiany, do jakich doszło w gospodarkach Jugosławii i Węgier w latach 70. – wyjaśnia, na czym polegał woluntaryzm gospodarczy w państwach bloku wschodniego – wyjaśnia, w jakich okolicznościach rozwiązano RWPG – ocenia wpływ inwazji sowieckiej w Afganistanie na osłabienie międzynarodowej pozycji ZSRS

			– ocenia skutki reform przeprowadzonych w ZSRS przez M. Gorbaczowa
Polityka państw zachodnich	<ul style="list-style-type: none"> • Stany Zjednoczone w latach 70. i 80. • Program „gwiazdnych wojen” • Kryzysy naftowe • Europa Zachodnia w latach 70. i 80. • Konflikt w Irlandii Północnej 	<p>– stosuje pojęcia: <i>doktryna Reagana</i>, „<i>imperium zła</i>”, <i>projekt „gwiazdnych wojen”</i>, <i>Irlandzka Armia Republikańska</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: objęcie rządów przez R. Reagana (1981), ogłoszenie projektu „gwiazdnych wojen” (1983), porozumienie wielkopiątkowe (IV 1998)</p> <p>– identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Margaret Thatcher, François Mitterranda, Helmuta Kohla</p> <p>– przedstawia, na czym polegała doktryna Reagana</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego ZSRS nazywano „imperium zła”</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał program gwiazdnych wojen R. Reagana</p> <p>– charakteryzuje rządy M. Thatcher w Wielkiej Brytanii</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>Dolina Krzemowa</i>, <i>monetaryzm</i>, <i>etatyzm</i>, <i>teoria keynesizmu</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: II kryzys naftowy (1979–1982), wojnę o Falklandy (1982), aferę Iran-Contras (1986–1987)</p> <p>– identyfikuje postać Tony’ego Blaira</p> <p>– opisuje sytuację gospodarczo-polityczną w USA w latach 70. i 80.</p> <p>– wyjaśnia, jakie były przyczyny i skutki wojny o Falklandy</p> <p>– omawia sytuację gospodarczo-polityczną we Francji w latach 80.</p> <p>– przedstawia skutki kryzysów naftowych w latach 70. i 80.</p> <p>– omawia przyczyny, przejawy i skutki konfliktu w Irlandii Północnej</p> <p>– ocenia rządy Margaret Thatcher w kontekście nadanego jej przydomka „żelazna dama”</p> <p>– ocenia na przykładzie ropy naftowej rolę surowców strategicznych we współczesnym świecie</p>
Jesień Narodów	<ul style="list-style-type: none"> • Akt końcowy KBWE • Zjednoczenie Niemiec • Upadek muru berlińskiego • Aksamitna rewolucja • Jesień Narodów – upadek komunizmu w Europie Wschodniej 	<p>– stosuje pojęcia: <i>Jesień Narodów</i>, <i>aksamitna rewolucja</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: przejście władzy przez opozycję na Węgrzech (X 1989), upadek muru berlińskiego (XI 1989), aksamitną rewolucję (XI 1989), powstanie w Bułgarii (XII 1989), konferencję „dwa plus cztery” (X 1990), ratyfikowanie traktatu zjednoczeniowego Niemiec (3 X 1990), zwycięstwo opozycji w Bułgarii (1991), podział Czechosłowacji (1 I 1993)</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni zmiany na mapie politycznej Europy, do których doszło na przełomie lat 80. i 90.</p>	<p>– stosuje pojęcie Komitetu Helsińskiego</p> <p>– lokalizuje w czasie: podpisanie Aktu końcowego KBWE (1 IV 1975), powołanie Karty 77 (1977), ogłoszenie 10-punktowego planu zjednoczenia Niemiec (XI 1989), zniesienie ograniczeń w podróżowaniu z NRD do RFN (XI 1989), protesty w Timișoarze (XII 1989), unię walutową i gospodarczą NRD i RFN (V 1990), I demokratyczne wybory w Czechosłowacji (8 VI 1990), podpisanie układu o zjednoczeniu Niemiec (12 IX 1990), przejścia władzy przez demokratyczną opozycję w Albanii (1992)</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Helmuta Kohla, Václava Havla, Ericha Honeckera, Vladimíra Mečiara, Václava Klause, Nicolae Ceaușescu – podaje przyczyny upadku komunizmu w Europie Środkowo-Wschodniej – wymienia wydarzenia, które złożyły się na Jesień Narodów – wyjaśnia, jaki znaczenie miał upadek muru berlińskiego – przedstawia proces zjednoczenia Niemiec – wymienia polityczne i gospodarcze skutki zjednoczenia Niemiec – omawia przebieg i skutki aksamitnej rewolucji w Czechosłowacji 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Egona Krenza, Gustáva Husáka, Todora Živkova, Jánosa Kádára, Sali Berisha – wyjaśnia, jakie znaczenie miało podpisanie Aktu końcowego KBWE – przedstawia sytuację gospodarczą Niemiec po zjednoczeniu – przedstawia proces przemian politycznych w Rumunii, Bułgarii, Albanii i na Węgrzech – ocenia polityczne skutki Jesieni Narodów
Rozpad ZSRS	<ul style="list-style-type: none"> • Upadek ZSRS • Republiki nadbałtyckie • Rosja po upadku ZSRS • Konflikty w byłym ZSRS • Wojny czeczeńskie • Gruzja • Ukraina • Kryzys krymski 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: <i>Wspólnota Niepodległych Państw, rewolucja róż, pomarańczowa rewolucja</i> – lokalizuje w czasie: ogłoszenie niepodległości przez Litwę (11 III 1991), spotkanie w Białowieży (8 XII 1991), powstanie Wspólnoty Niepodległych Państw (8 XII 1991), rozwiązanie ZSRS (26 XII 1991), objęcie funkcji prezydenta Federacji Rosyjskiej przez W. Putina (2000), rewolucję róż (2003), pomarańczową rewolucję (2004/2005), Euromajdan (2014) – lokalizuje w przestrzeni państwa powstałe w wyniku rozpadu bloku komunistycznego i ZSRS – identyfikuje postacie: Borysa Jelcyna, Władimira Putina, Dmitrija Miedwiediewa, Alaksandra Łukaszenkę, Wiktora Janukowycza, Wiktora Juszczenkę – przedstawia okoliczności, w jakich doszło do rozpadu ZSRS – omawia sytuację polityczną i gospodarczą w Rosji po upadku ZSRS 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia pucz Janajewa – lokalizuje w czasie: pucz Janajewa (VIII 1991), przejęcie władzy w Białorusi przez A. Łukaszenkę (1994), I wojnę czeczeńską (1994–1996), II wojnę czeczeńską (1999–2009), wstąpienie Litwy, Łotwy i Estonii do NATO (2004), wojnę o Osetię Południową (2008), aneksję Krymu przez Rosję (2014), rozpoczęcie walk na wschodzie Ukrainy (2014), powstanie Unii Euroazjatyckiej (2014) – lokalizuje w przestrzeni miejsca konfliktów w byłym ZSRS – identyfikuje postacie: Giennadija Janajewa, Stanisława Szuszkiewicza, Łeonida Krawczuka, Eduarda Szewardnadze, Micheila Saakaszwilię, Leonida Kuczmy, Szamila Basajewa, Ramzana Kadyrowa, Zwiada Gamsachurdiego

		<p>– wyjaśnia, w jaki sposób Rosja buduje dążenia imperialistyczne i chęć dominacji na terenie dawnego ZSRS</p> <p>– wymienia przykłady konfliktów o podłożu etnicznym, religijnym lub politycznym na obszarze byłego ZSRS</p>	<p>– wyjaśnia, w jaki sposób elity partyjne ZSRS zareagowały na reformy i zmiany polityczne wprowadzone przez M. Gorbaczowa</p> <p>– przedstawia reakcję republik sowieckich na reformy i zmiany polityczne wprowadzone przez M. Gorbaczowa</p> <p>– omawia przyczyny i skutki wojen czeczeńskich</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób wojny czeczeńskie zmieniły sposoby prowadzenia konfliktów zbrojnych</p> <p>– omawia sytuację polityczną Gruzji po odzyskaniu niepodległości</p> <p>– charakteryzuje przemiany polityczne w Ukrainie i ich konsekwencje</p> <p>– wyjaśnia przyczyny i skutki kryzysu krymskiego w 2014 r.</p> <p>– ocenia sytuację polityczną i gospodarczą Rosji za rządów B. Jelcyna i W. Putina</p> <p>– ocenia perspektywy zagrożenia pokoju we współczesnym świecie</p>
<p>Europa na przełomie XX i XXI w.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nowa rzeczywistość na świecie • Rozpad Jugosławii • Konflikt w Kosowie • Integracja europejska • Partnerstwo dla pokoju • Działania NATO po 1989 r. 	<p>– stosuje pojęcia: <i>Trójkąt Weimarski</i>, <i>Grupa Wyszehradzka</i>, <i>brexit</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: powstanie Trójkąta Weimarskiego i Grupy Wyszehradzkiej (1991), wycofanie wojsk rosyjskich z Węgier i Czechosłowacji (1991), z Polski i państw bałtyckich (1993) oraz Niemiec (1994), podpisanie Traktatu o Unii Europejskiej (1992), podpisanie Środkowoeuropejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (1992), porozumienie pokojowe w Dayton (XI 1995), zawarcie układu z Schengen (1995), wejście Polski, Czech i Węgier do NATO (1999), wejście Czech, Estonii, Litwy, Łotwy, Polski, Słowacji, Słowenii i Węgier do UE (2004), przyjęcie traktatu lizbońskiego (2007), brexit (2020)</p>	<p>– stosuje pojęcie Partnerstwo dla pokoju</p> <p>– lokalizuje w czasie: układy START I (1991) i START II (1993), wojnę w Słowenii (1991), wojnę serbsko-chorwacką (1991–1992), wojnę w Bośni i Hercegowinie (1992–1995), podpisanie deklaracji o nowych zasadach bezpieczeństwa (1992), podpisanie Traktatu o otwartych przestworzach (1992), podpisanie Traktatu o konwencjonalnych siłach zbrojnych w Europie (1992), ogłoszenie Partnerstwa dla pokoju (1994), masakrę w Srebrenicy (VII 1995), oderwanie się Czarnogóry (2006) i Kosowa (2008) od Serbii</p> <p>– lokalizuje w przestrzeni państwa, które powstały w wyniku wojny domowej w Jugosławii</p>

		<p>– lokalizuje w przestrzeni państwa członkowskie UE i NATO</p> <p>– identyfikuje postać Billa Clintona</p> <p>– wymienia przykłady europejskich porozumień o charakterze regionalnym</p> <p>– wyjaśnia, przed jakimi wyzwaniami stanęła Europa w latach 90.</p> <p>– opisuje przyczyny i skutki wojny domowej w Jugosławii</p> <p>– omawia proces integracji europejskiej w końcu XX i na początku XXI w.</p> <p>– przedstawia proces rozszerzania się Unii Europejskiej</p>	<p>– identyfikuje postacie: Ratko Mladicia, Radovana Karadžicia, Slobodana Miloševicia</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego masakra w Srebrenicy stała się jednym z symboli okrucieństwa wojny domowej w Jugosławii</p> <p>– wymienia etapy wojny domowej w Jugosławii</p> <p>– omawia proces rozpadu Jugosławii i jego konsekwencje</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał proces redukcji broni konwencjonalnej w latach 90.</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał program Partnerstwo dla pokoju i jakie były jego skutki</p> <p>– omawia działania NATO po 1989 r.</p> <p>– ocenia skuteczność funkcjonowania UE i NATO</p> <p>– ocenia, w jaki sposób Europa radzi sobie z wyzwaniami przełomu wieków</p>
Świat u progu XXI w.	<ul style="list-style-type: none"> • Bliski Wschód • Irak • Kurdowie • USA w latach 90. XX w. • Przemiany w Chinach • Tygrysy azjatyckie • Arabska Wiosna Ludów • Konflikty w Afryce • Wojna z terroryzmem 	<p>– stosuje pojęcia: neokolonializm, operacja „Pustynna burza”, operacja „Iracka wolność”, arabska Wiosna Ludów, talibowie</p> <p>– lokalizuje w czasie: protesty na placu Tian'anmen (1989), I wojnę w Zatoce Perskiej (1990–1991), zamachy z 11 września (2001), II wojnę w Zatoce Perskiej (2003–2005), arabską Wiosnę Ludów (2010–2013)</p> <p>– identyfikuje postacie: Baracka Obamę, Osamę bin Ladena, Jasira Arafata, Saddama Husajna, Billa Clintona, Denga Xiaopinga, Nelsona Mandelę, George’a W. Busha</p> <p>– wyjaśnia, jaką pozycję na świecie zajmowały USA po zakończeniu zimnej wojny</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób zamachy z 11 września 2001 r. zmieniły sytuację międzynarodową na świecie</p> <p>– omawia przyczyny, przebieg i skutki wojen w Zatoce Perskiej</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>azjatyckie tygrysy pierwszej generacji</i>, <i>tygrysy azjatyckie drugiej generacji</i>, <i>dżihad</i>, <i>szariat</i>, <i>operacja „Anakonda”</i>, <i>ISIS (Państwo Islamskie)</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: wojnę domową w Rwandzie (1990–1993), zniesienie apartheidu w RPA (1994), powstanie Autonomii Palestyńskiej (1995), II intifadę (2000–2004), zamach w madryckim metrze (2004), zamach w Londynie (2005), wycofanie wojsk amerykańskich z Iraku (2011), zabicie Osamy bin Ladena (2011), funkcjonowanie ISIS (Państwa Islamskiego) (2014–2019)</p> <p>– identyfikuje postacie: Mahmuda Abbasa, Mu’ammara al-Kaddafiego, Frederika Willema do Klerka, Normana Schwarzkopfa, Hu Yaobanga, Hosniego Mubarak, Baszara al-Asada, Paula Kagame, Abu Bakr al-Baghdadię</p>

		<p>– przedstawia przyczyny i skutki arabskiej Wiosny Ludów</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób chińska gospodarka stała się drugą na świecie po amerykańskiej</p>	<p>– przedstawia losy konfliktu izraelsko-palestyńskiego w XXI w.</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega problem kurdyjski we współczesnym świecie</p> <p>– wyjaśnia, co legło u podstaw sukcesów gospodarczych tzw. azjatyckich tygrysów</p> <p>– omawia proces przemian społeczno-gospodarczych w Chinach i jego skutki</p> <p>– wyjaśnia, jaki był cel działalności Państwa Islamskiego</p> <p>– omawia przebieg walki z międzynarodowym terroryzmem</p> <p>– opisuje problemy państw afrykańskich na przełomie XX i XXI w.</p> <p>– wymienia przykłady konfliktów w Afryce w latach 90. XX w.</p> <p>– wyjaśnia, jak doszło do zakończenia polityki apartheidu w RPA</p> <p>– ocenia polityczną i militarną rolę USA w XXI w.</p> <p>– ocenia wpływ terroryzmu na współczesny świat</p> <p>– ocenia perspektywy zagrożenia pokoju we współczesnym świecie</p>
Przemiany gospodarcze i cywilizacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój komputeryzacji i internetu • Rozwój telekomunikacji • Globalizacja • Amerykanizacja • i westernizacja świata • Problemy demograficzne • Migracje • Zagrożenia zdrowotne • Zagrożenia ekologiczne • Przemiany obyczajowe i kulturowe 	<p>– stosuje pojęcia: <i>internet, media społecznościowe, cyberprzemoc, komputeryzacja, telefonia komórkowa, społeczeństwo konsumpcyjne, subkultury młodzieżowe, globalizacja</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: początek komercyjnego wykorzystania internetu (1991), kryzys migracyjny (2015)</p> <p>– wyjaśnia, jaki wpływ na współczesność wywarła rewolucja elektroniczno-informatyczna</p> <p>– omawia rolę, jaką we współczesnym świecie odgrywają internet i media społecznościowe</p>	<p>– stosuje pojęcia: <i>hakerzy, globalna wioska, alterglobaliści, antyglobaliści, amerykanizacja, westernizacja, popkultura, happening, performance, graffiti, street art, mural</i></p> <p>– lokalizuje w czasie pierwsze zastosowanie telefonu komórkowego (1973), pierwsze komputery osobiste (1974), protokół z Kioto (1997)</p> <p>– identyfikuje postać Banksy’ego</p> <p>– charakteryzuje migracje we współczesnym świecie</p> <p>– przedstawia wady i zalety postępującej urbanizacji</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia nowe techniki masowej komunikacji społecznej – charakteryzuje zjawisko globalizacji – wymienia zjawiska, które wpłynęły na rozwój procesu globalizacji – wymienia przyczyny i skutki migracji ludności do państw zachodnich – omawia kluczowe problemy demograficzne współczesnego świata 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegają procesy amerykańskiej i westernizacji współczesnego świata – przedstawia argumenty zwolenników i przeciwników globalizacji – omawia największe zagrożenia zdrowotne i ekologiczne XXI w. – opisuje przemiany obyczajowe i kulturowe, jakie można zaobserwować we współczesnym świecie – ocenia znaczenie postępu technologicznego w rozwoju społeczeństw
VI. Polska i Polacy w epoce przemian			
Schyłek PRL	<ul style="list-style-type: none"> • Sytuacja po zniesieniu stanu wojennego • Postawa Kościoła katolickiego • Protesty z 1988 r. • Opozycja antykomunistyczna • Kultura alternatywna w latach 80. • Spotkania w Magdalence • Debata Miodowicz–Wałęsa • Nieudane próby reform gospodarczych 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: <i>pluralizm, wolny rynek, Pomarańczowa Alternatywa</i> – lokalizuje w czasie: otrzymanie Pokojowej Nagrody Nobla przez L. Wałęsę (1983), I etap reformy gospodarczej (1983–1985), II etap reformy gospodarczej (1986–1990), spotkania w Magdalence (1988) – identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Mieczysława F. Rakowskiego, Jerzego Popiełuszki – omawia sytuację społeczno-polityczną w kraju po zniesieniu stanu wojennego – wyjaśnia, dlaczego w 1988 r. doszło do robotniczych protestów – wymienia przykłady protestów robotniczych i studenckich w 1988 r. – wyjaśnia, na czym polegał antykomunistyczny ruch happeningowy Pomarańczowej Alternatywy – omawia próby reform gospodarczych podejmowane w latach 80. przez komunistyczne władze – wyjaśnia, na czym polegał kryzys władzy pod koniec lat 80. 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: <i>ustawa Wilczka, trzeci obieg kultury, kultura alternatywna</i> – lokalizuje w czasie: powstanie Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych (1984), powołanie Krajowej Komisji Wykonawczej NSZZ „Solidarność” (1987), III pielgrzymkę Jana Pawła II do Polski (1987), debatę Miodowicz–Wałęsa (30 XI 1988) – identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Alfreda Miodowicza, Stefana Niedzielaka, Stanisława Suchołowca, Sylwestra Zycha, Waldemara Fydrycha, Alojzego Orszulika, Zbigniewa Messnera, Mieczysława Wilczka – przedstawia represje wobec opozycjonistów po zniesieniu stanu wojennego – omawia rozwój struktur „Solidarności” – charakteryzuje postawę Kościoła katolickiego wobec polityki rządu – podaje przykłady akcji organizowanych przez Pomarańczową Alternatywę – omawia przejawy kultury alternatywnej w latach 80.

			<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady represji wobec księży katolickich związanych z opozycją antykomunistyczną – wyjaśnia, dlaczego władze zezwoliły na debatę Miodowicz–Wałęsa – wyjaśnia, jakie znaczenie dla antykomunistycznej opozycji miała debata Miodowicz–Wałęsa – ocenia skuteczność reform gospodarczych przeprowadzonych w latach 80. – ocenia postawę Kościoła katolickiego wobec przemian politycznych 1989 r.
Polska droga do wolności	<ul style="list-style-type: none"> • Okrągły Stół • Wybory parlamentarne i prezydenckie • Sytuacja latem 1989 r. • Rząd Tadeusza Mazowieckiego • Rozwiązanie PZPR • Wybory prezydenckie w 1990 r. • Gabinet Jana Krzysztofa Bieleckiego 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: <i>Okrągły Stół, sejm kontraktowy, ruch Komitetów Obywatelskich, Zgromadzenie Narodowe, hiperinflacja</i> – lokalizuje w czasie: obrady Okrągłego Stołu (6 II–8 IV 1989), porozumienie Okrągłego Stołu (5 IV 1989), nowelę kwietniową (7 IV 1989), wybory czerwcowe (4 VI 1989), wybór W. Jaruzelskiego na prezydenta (19 VII 1989), powołanie rządu T. Mazowieckiego (12 IX 1989), pierwsze wolne wybory prezydenckie (1990) – identyfikuje postacie: Lecha Wałęsę, Tadeusza Mazowieckiego, Wojciecha Jaruzelskiego, Czesława Kiszczaka, Bronisława Geremka, Adama Michnika, Mieczysława Rakowskiego, Jacka Kuronia, Leszka Balcerowicza – wymienia najważniejsze postanowienia Okrągłego Stołu – charakteryzuje system polityczny, który miał zostać wprowadzony w Polsce na mocy porozumienia Okrągłego Stołu – opisuje zmiany, jakie w funkcjonowaniu państwa wprowadzała nowela kwietniowa – omawia przebieg i wyniki wyborów kontraktowych z 1989 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje pojęcia: <i>nowela kwietniowa, uwolnienie cen, nowela grudniowa, popiwiek</i> – lokalizuje w czasie: nowelę kwietniową (7 IV 1989), nowelę grudniową (29 XII 1989), rozwiązanie PZPR (I 1990), pierwsze wybory samorządowe (V 1990), powołanie rządu J.K. Bieleckiego (1991) – identyfikuje postacie: Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha i Jarosława Kaczyńskich, Leszka Millera, Jana Krzysztofa Bieleckiego, Romualda Sosnowskiego, Janusza Reykowskiego, Władysława Baki, Witolda Trzeciakowskiego, Leszka Moczulskiego, Janusza Korwin-Mikkego, Karola Głogowskiego, Krzysztofa Skubiszewskiego, Stanisława Tymiańskiego, Janusza Lewandowskiego – omawia przebieg obrad Okrągłego Stołu – przedstawia okoliczności wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta Polski – charakteryzuje sytuację społeczno-polityczną w kraju po wyborach czerwcowych – omawia okoliczności rozwiązania PZPR – opisuje działania rządu T. Mazowieckiego

		<p>– przedstawia okoliczności powołania rządu T. Mazowieckiego</p> <p>– wymienia najważniejsze wydarzenia polskiej drogi do demokracji</p>	<p>– przedstawia okoliczności przeprowadzenia pierwszych w pełni wolnych wyborów prezydenckich w Polsce</p> <p>– charakteryzuje politykę rządu J.K. Bieleckiego</p> <p>– ocenia, czy obrady Okrągłego Stołu zakończyły się sukcesem, czy porażką opozycji antykomunistycznej</p> <p>– ocenia polityczne i społeczne konsekwencje przemian w Polsce po 1989 r.</p>
III Rzeczpospolita	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpad obozu solidarnościowego • Wybory parlamentarne i rząd Jana Olszewskiego • Dekomunizacja • Rząd Hanny Suchockiej • Rządy lewicy • Polska w drugiej połowie lat 90. • Konstytucja RP • Początki XXI w. 	<p>– stosuje pojęcia: <i>dekomunizacja, lustracja, mała konstytucja</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: pierwsze w pełni demokratyczne wybory parlamentarne (27 X 1991), uchwalenie małej konstytucji (17 X 1992), wybór A. Kwaśniewskiego na prezydenta Polski (1995 i 2000), uchwalenie Konstytucji RP (2 IV 1997), nowy podział administracyjny Polski (1999), wybór L. Kaczyńskiego na prezydenta Polski (2005)</p> <p>– identyfikuje postacie: Lecha Wałęsę, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego, Leszka Balcerowicza</p> <p>– omawia problem lustracji w Polsce w latach 90.</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego doszło do rozpadu obozu solidarnościowego</p> <p>– wymienia partie polityczne, które odgrywały znaczącą rolę w życiu politycznym kraju w latach 90.</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegał proces dekomunizacji w Polsce po 1990 r.</p> <p>– przedstawia zmiany, jakie wprowadzała mała konstytucja z 1992 r.</p> <p>– omawia zasady ustrojowe Konstytucji RP z 1997 r.</p> <p>– opisuje proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej</p>	<p>– stosuje pojęcie <i>Bezpartyjny Blok Wspierania Reform</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: powołanie rządu J. Olszewskiego (XII 1991), wycofanie wojsk sowieckich z Polski (1991–1993), tzw. noc teczek (4 VI 1992), powołanie rządu H. Suchockiej (VII 1992), utworzenie Bezpartyjnego Bloku Wspierania Reform (1993), podpisanie konkordatu (1993), powołanie rządu J. Buzka (1997)</p> <p>– identyfikuje postacie: Jarosława Kaczyńskiego, Jana Olszewskiego, Antoniego Macierewicza, Hanny Suchockiej, Waldemara Pawlaka, Józefa Oleksego, Włodzimierza Cimoszewicza, Jerzego Buzka, Leszka Millera, Kazimierza Marcinkiewicza, Zbigniewa Bujaka, Zdzisława Najdera, Mariana Krzaklewskiego, Mirosława Handkego, Marka Belki</p> <p>– przedstawia polską scenę polityczną lat 90.</p> <p>– opisuje konsekwencje rozpadu obozu solidarnościowego na początku lat 90.</p> <p>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach władzę w Polsce przejęła lewica</p> <p>– omawia przyczyny konfliktu między prezydentem L. Wałęsą a rządem J. Olszewskiego</p> <p>– charakteryzuje rządy H. Suchockiej</p> <p>– wymienia reformy przeprowadzone przez rząd J. Buzka</p> <p>– przedstawia działalność rządu J. Buzka</p>

			<p>– ocenia skuteczność dekomunizacji Polski po 1989 r.</p> <p>– ocenia polityczne skutki rozpadu obozu solidarnościowego</p>
Przemiany gospodarcze i społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Sytuacja społeczna w latach 90. • Reformy Leszka Balcerowicza • Społeczne skutki reform • Kościół po przemianach w Polsce • Nauka i kultura 	<p>– stosuje pojęcia: <i>hiperinflacja, plan Balcerowicza, re-privatyzacja, kuroniówka, strukturalne bezrobocie</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: ogłoszenie planu Balcerowicza (1989), zawarcie konkordatu (1993)</p> <p>– identyfikuje postacie: Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia, Andrzeja Wajdę</p> <p>– charakteryzuje przemiany społeczne w Polsce w latach 90.</p> <p>– omawia założenia planu Balcerowicza</p> <p>– opisuje gospodarcze i społeczne skutki reform Balcerowicza</p> <p>– omawia przyczyny bezrobocia w Polsce w latach 90. XX w.</p> <p>– przedstawia przemiany w polskiej kulturze lat 90.</p>	<p>– stosuje pojęcia <i>drugi obieg, popiwek</i></p> <p>– identyfikuje postacie: Andrzeja Leppera, Zbigniewa Religi, Jacka Kaczmarskiego, Krzysztofa Kieślowskiego, Agnieszki Holland, Aleksandra Wolszczana</p> <p>– omawia sytuację gospodarczą w Polsce na przełomie lat 80. i 90. XX w.</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób walczono z hiperinflacją w latach 90.</p> <p>– wyjaśnia, jak zmieniła się sytuacja polskiej wsi w wyniku przemian gospodarczych lat 90.</p> <p>– charakteryzuje sytuację Kościoła katolickiego w Polsce w latach 90. XX w.</p> <p>– wymienia najważniejszych przedstawicieli polskiej kultury i nauki w ostatnich dekadach XX w.</p> <p>– ocenia społeczne koszty reform gospodarczych lat 90. XX w.</p>
Polska w Europie i na świecie	<ul style="list-style-type: none"> • Sytuacja międzynarodowa Polski • Relacje z sąsiednimi państwami • Droga Polski do Unii Europejskiej • Polacy wobec przystąpienia do UE • Polska w strukturach NATO • Działania Polskich Sił Zbrojnych w NATO 	<p>– stosuje pojęcia: <i>Grupa Wyszehradzka, Trójkąt Weimarski, euroentuzjaści, eurosceptycy</i></p> <p>– lokalizuje w czasie: powołanie Grupy Wyszehradzkiej (1991), powołanie Trójkąta Weimarskiego (1991), wstąpienie Polski do NATO (12 III 1999), przeprowadzenie referendum akcesyjnego (7–8 VI 2003), wejście Polski do UE (1 V 2004)</p> <p>– identyfikuje postacie: Lecha Wałęsę, Aleksandra Kwaśniewskiego, Helmuta Kohla, Václava Havla, Tadeusza Mazowieckiego, Borysa Jelcyna, Bronisława Geremka</p> <p>– przedstawia najważniejsze cele polityki zagranicznej III RP</p> <p>– wyjaśnia, jakie czynniki wpływają na stosunki Polski z państwami sąsiednimi</p>	<p>– stosuje pojęcia Środkowoeuropejskie Porozumienie o Wolnym Handlu</p> <p>– lokalizuje w czasie: uznanie zachodniej granicy Polski przez RFN (XI 1990), podpisanie umowy stowarzyszeniowej Polski w EWG (XII 1991), podpisanie Środkowoeuropejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (1992), podpisanie polsko-rosyjskiego Traktatu o przyjaznej i dobrosąsiedzkiej współpracy (22 V 1992), przystąpienie Polski do programu Partnerstwo dla pokoju (II 1994), złożenie wniosku o przyjęcie Polski do Unii Europejskiej (IV 1994), podpisanie protokołu akcesyjnego Polski do NATO (XII 1997), przyjęcie programu Partnerstwo dla członkostwa (III 1998), podpisanie traktatu akcesyjnego do UE (IV 2003)</p>

		<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski ma jej udział w Grupie Wyszehradzkiej i Trójkącie Weimarskim – wymienia etapy integracji Polski z Unią Europejską – opisuje proces integracji Polski z Unią Europejską – omawia proces przystąpienia Polski do NATO 	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje postacie: Józsefa Antalla, Krzysztofa Skubiszewskiego, Rolanda Dumasa, Hansa-Dietricha Genschera, Jana Kułakowskiego – charakteryzuje sytuację międzynarodową Polski w latach 90. XX w. – omawia stosunki Polski z państwami sąsiednimi – przedstawia postawy Polaków wobec przystąpienia do UE – wymienia przykłady zaangażowania polskiego wojska w operacje prowadzone przez NATO – ocenia członkostwo Polski w UE i NATO
--	--	---	--